

Dr. Rámáseter Róbert

BUDAPEST

1935. február 23., I. em.

10. Telefon... Havonta... 12. évfolyamra... 1935. február 23., I. em.

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAI LAP

Börmentelen leveleket nem fogadunk el. — Kéziratok... Ár 5 lej... Vasárnap, 1935. február 24. 5695. EV. ADAR 21. XVIII. EVF. 45. SZÁM.

A Zsidó Párt egységfrontra szólítja fel az ország zsidó testületeit a fenyegető veszélyek elhárítására

A Zsidó Párt rendkívüli intézőbizottsági ülésén kimondotta, hogy felveszi a harcot a zsidóság veszélyeztetett jogaiért

Bucuresti, február 23. Csütörtökön délután vette kezdetét az Országos Zsidó Párt központi intézőbizottságának rendkívüli ülése, amelyet a pártelnökség az utóbbi hetek eseményeinek hatása alatt hívott össze. A gyűlésen az összes országrészek szervezetei nagy számban képviseltették magukat és a központi végrehajtóbizottság részéről dr. Fischer Tivadar elnökön kívül résztvettek dr. Misu Weissmann, dr. S. Singer és dr. Marton Ernő volt országgyűlési képviselők, míg dr. Mayer Ebner és dr. Fischer József betegségük miatt gátolva voltak a részvételben.

Addig is, amíg ez a zsidó egységfront létrejön,

a Zsidó Párt egyedül is felveszi a harcot a zsidóság veszélyeztetett jogaiért és azonnal széleskörű kampányt indít, amelynek célja egy a zsidó, mint a nemzsidó közvélemény felvilágosítása a román zsidóság tényleges helyzetéről.

Ez a felvilágosító munka a sajtóban és népgyűléseken fog történni, valamint az ország vezetőpolitikusainak és gondolkodóinak meglátogatása útján. A megvalósításra váró rendkívüli munkaprogramra való tekintettel a

központi intézőbizottság elhatározta, hogy egy háromtagú bizottságot delegál, amely az elnökkel egyetemben az ügyeket intézze. E bizottság tagjaivá dr. Misu Weissmann, dr. S. Singert és M. Benvenistit jelölték ki.

A Zsidó Párt vezetősége a legközelebbi napokban megfelelő hangú nyilatkozatot fog közzé tenni, amelyben leszögezi álláspontját a zsidóságot érintő napirenden lévő kérdésekről.

A Zsidó Párt első felvilágosító népgyűlését ma, vasárnap délelőtt tartja Bucurestiben, amelyen a párt elnöke és számos más vezetőegyházi fog fel-szólalni.

HA EGGER PETROL INTÉZŐ

az olasz-abessziniai háborús veszélye... a Daily Telegraph... nem helyeselné... a Népszó... kímélni akarja... apok előkészítik a... z addis-abebei tár... végződhetnek... Grandi visszavért... s tájékoztatta a s... zsiniai konfliktus... zetről... l, hogy a hét vé... oiasz hadosztályt... omáli-föld felé, te... ai tárgyalások el-

er királyi áson

Az uralkodó teg... Eduard Pfeiffert... aki néhány napot... külügyminisztérium... amely Titulescu... Valér, Anton... Radu Irimescu... angol követek és... a francia követ... er tiszteletére, aki... ásan hosszas be... zeti parasztpárt

Indiába

onel Cociasu mér... ma reggel kedve... felszállt a ba... Sztambul—Aleppo... a (Calcutta) re... rterés Klemm-gyárt... teres átlagsbes-

z árvíz

olvadás miatt be... e a Traian Valce... egy kilométer... res viz áll. Mol... gyancsak nehéz... a közlekedés-

állam meg... egeneknek... öldbirtokot... nek

(Rador.) Ari... lamentjében tör... be, amely meg... az állam terüle... 0 japán család... utasította wa... tiltakozzon a ja...

Lapkiadó R. T... Barón L. Pop 10... 7.

VILÁG TUREK

A Fehérkönyv

Okmányok és adatok a német Szent Bertalan-éjri

Hitler kis tömegmészárlást rendezett a tavaly június 30-án. Halomba lövette az SA, a hírhedt „rohamsapátok” kegyelmetlenül vált vezéréit, eltakarította az utóbi hivatalban elődjét, Schleicher generális-kancelliárt, legyilkoltatta az u. n. katonai akció néhány vezető egységét és végre végzett ősi ellenségével, Kahr volt bajor miniszterelnökkel, ki az 1923. évi Hitler-féle „movenber-puccsot” megücsösítette és ezzel tíz éven át késeltette — főbenjáró bűn! — a „vezér” natalomrajzását.

Erről a német Szent Bertalan-éjri sokféle és egymásnak erősen ellentmondó hivatalos közlés jelent meg. Göring, a hóhérvilágító — „Mord-Komisszion” — az eredeti német nevéik — főparancsnoka, le-nézően néhány beteges hajlamu egyén próbálkozásának minősítette, ami ellen bevalottan az állam teljes fegyveres erejét mozgósították. Göbbels kommunikéje egy nevesítés kis társaság nagyravágó terveiről beszélt, de ugyanakkor egy „szentana” által a müncheni és a berlini SA, tehát nem valami szűkkörü testület lázadását adta hírül. Később a vezér tisztogatási akcióját emlegették; a homoszekszuális, a közpénzekből tivornázó cimborákat végre ki kellett kö-zösíteni a pártból, tüzzel-vassal ki kellett irtani a közéletből — ezzel indokolták az elkészítő gyilkosság-sorozatokat. Ugyan-akkor azonban a közismerten uning Hess és Schirach ifjúsági vezér, a mindig tök-részeg Ley, a betegesen pompaképedelő és pompázó Göring megtartották vezető no-zíciójukat. Hitler azután június 13-i parla-menti szónoklatában a nemzeti és a bolse-vista elemek együttes akciójának minősít-te, amit neki és híveinek június 30-án nagyügyesen leküzdödniök sikerült. Hitler szerint Schleicher és Röhm, a Reichswehr és a vele farkasszemet néző SA vezére, a két esküdt ellenség tehát, csodamódra szövetke-zett egymással és ráadásul egy külföldi ha-talommal is, hogy őt és rendszerét eltérje a láb alól. Ő csak megelőzte őket, ideje-korán eltiporta a lázadásukat és ahogy ilyenkor már ösödök óta szokás, egy kis megtizedelést rendezett köztükk. Ezért csak nem érheti vád? Ellenkezőleg, hódolat illeti, mert újra megmentette a káosztól Német-országot.

Ezek az össze-vissza hivatalos megszólalások a halottak számát sem vallották be és még kevésbé tudták okát adni annak, hogyan került efféle erősen heterogén társaság a Göring hóhérvilágítóinak pus-kái elé a végzetes június 30-án: Schleicher és Röhm. Náci-bolsevikiek, akik örökké a második, a szociális forradalom után epe-kedtek és hétrprobás arisztokraták, SA-huli-gánok és zsidók — június 30-nak ugyanis hét, névszerint is ismert zsidó áldozata van — Régi kivénheudt reakcionárius politikusok és a koncentrációs táborok poklában seny-vedő társadalmi ujítók. A német hivatalos-ság is érezte, hogy a magyarázatai nem ki-elégítőek és váltig fogadkozott, hogy rövide-sen diplomáciai okmánytárban, egy Fehér-könyvben — White Paper az effélenek gyö-keret vert angol neve — össze fogja majd foglalni, ami bizonyíték a szerencsésen le-hengerelt lázadásról kezében van.

Ez a beigért Fehérkönyv persze nem je-lent meg és holtbizonyos, hogy nem is fog sohasem megjelenni. Am a párizsi Editions de carrefour — ugyanaz, mely a német par-lament felgyújtását leleplez: Barnakönyvek-kei kinos órákat szerzett a harmadik biro-dalomnak — „Weissbuch” cím alatt most publikálta a maga okmánygyűjteményét, ta-nuinak vallomásait és ezeknek, valamint a német hivatalos adatokból kihámozható té-nyeknek segítségével összefüggő képet raj-zol a június 30 eseményeiről.

Június 30 szervezen összefügg a Hinden-burg haladásával. A birodalmi elnök előre-haladott koru, betegeskedik is már, Hitler-nek számolnia kell tehát az elnöki szék kö-zeli megerősödésével. Ki lesz az utód? Az arisztokrácia, a nagybirtokos meg a nagy-iparos osztály bizalmának letéteményes és

A cluj-i ügyvédi kamara rendkívüli közgyűlése a numerus valahicus ügyében

Dr. Dragomir Alexandru dékán a numerus clausus mellett. A törvényes összehívási formák benemertatása miatt elhalasztották a rendkívüli közgyűlést

Cluj, február 23. (Az Uj Kelet tud.) Az ilfovi Ügyvédi Kamara kebelében megin-dult numerus clausus mozgalomnak hamarosan visszhangja támadt a cluj-i román ügy-védek körében is. Iasi, Braila és Craiova után a cluj-i ügyvédi kar egy része sietett az Istrate Miceus által irányított bucaresti megmozdulással szolidaritást vállalni. Csak-hogy amíg a regáti kamarák hivatalosan tartózkodtak az állásfoglalástól, sőt a bucaresti kamara dékánja nyilatkozatában a numerus clausus ellen foglalt állást, addig Cluj-on egy 32 ügyvéd által aláirt beadvány elegendő volt ahhoz, hogy az ügyvédi kar plénmút hivatalosan rendkívüli közgyűlés-re hívják össze, amelynek naprendjén egy-csón tárgysorozati pontként az „arányosság-nak az ügyvédi karba való bevezetése” sze-repelt. Oly sürgősen sietett a kamara veze-tősége a kérésnek eleget tenni, hogy az ügy-védi testület törvényében a közgyűlés össze-hívásával kapcsolatosan előirt rendszabály-akat sem tartották be. A közgyűlés összehi-vásáról az igazságügyi palota előcsarnokába kitette hirdetmény értesítette az ügyvédeket, r indenesetre kihangsúlyozva, hogy az ülés-sen való részvétel nem kötelező, hanem „ön-kéntes.”

viselő a vaidista, dr. Valer Moldovan a ma-niuiista frakciót képviseli, dr. Giurgiu Traian clujmegyei képviselő pedig a liberális pártot. Az aláírók között szerepelnek még dr. For-sigan, dr. Victor Ancusa, Elena Bratu asz-szony, dr. Ioachim Tolciu, dr. Giurgiu János, dr. Stefan Boeriu, Zamfir Saragea, dr. Victor Pop, dr. Hariton Moldovan, etc.

A kamara elnöke szolidaris Dr Dragomir Alexandru dékán megnyitójában mindenképp is szolidarisnak jelent-te ki magát a mozgalom kezdeményezőivel. — Nem kívánok véleményt mondani eb-ben a kérdésben, — kezdette beszédét a dé-kán —, mert nem akarok előre vágni azok-nak, akiket ez a szép kezdeményezés illet. Volna néhány szavam azonban a jelenlegi közgyűlés összehívásának formai részéről. Ez a közgyűlés nem lett a törvényes for-mák tiszteletben tartásával összehiva. Ezt egyébként nem is tartottam feltétlenül szűt-ségesnek, már csak a kérdés sürgős volta miatt is. Személy szerint az a véleményem, hogy tul a törvényes formákon a mozgalom kezdeményezői megelégszenek azzal, hogy minél többen csatlakoznak elveikhez, ame-lyek egyébként is behatólnak az összes fog-lalkozási ágakba és társadalmi rétegekbe és teljesedésre fognak menni, függetlenül attól, hogy a törvényes formákat valaha is szem-előtt fogják tartani.

Ezután megkezdődött a vita. Elsőnek egy fiatal ügyvéd: Valer Tarnaveanu szóalt fel, aki a törvényesség helyreállítását követeli az Ügyvédi Kamarában, mondván, hogy a kisebbségi elemek előretörése felborította az alkotmányos és törvényes egyensúlyt, amely lakosság számárányának megfelelően fenn kellene, hogy álljon. A szerzett jogok tiszte-letben tartása mellett követeli tehát a ka-mara román jellegének helyreállítását és az ilfovi ügyvédek akciójával való szolidaritást.

Nehezen verődnek össze a „numerus valahicus” hívei

Szombaton délután négy órakor a rendki-vüli közgyűlés kitűzött időpontjában alig négy-öt ügyvéd lézengett a kamara tanács-teremben. Körülbelül félóra jart az idő, amikor dr. Alex. Dragomir dékán mintegy harminc ügyvéd jelenlétében megnyitotta a rendkívüli közgyűlést. A román ügyvédi kar-ból még a közgyűlés összehívását kérvénye-zők sem jöttek el mind; ezzel szemben meg-jelent azon néhány zsidó és magyar kisebbségi ügyvéd is. Az aláírók között az összes politikai pártok képviselve vannak. Dr. Emil Hatiegan volt munkalgyi miniszter s dr. Adam Popa volt nemzeti parasztpárti kép-

Az intézőbizottság tárgyalásainak legnagyobb része a tárgysorozaton sze-replő kérdésekre való tekintettel bizal-mas jellegű volt. Dr. Fischer Tivadar pártelnök hosszabb expozéban ismer-tette azokat az eseményeket, amelyek a romániai zsidóság életét az utóbbi időben befolyásolták és behatóan ana-lizálta azokat a jelenségeket, amelyek Vaída Sándor közismert fellépése óta a román társadalmi élet különböző réte-gében észlelhetők. Külön foglalkozott az erdélyi zsidóság speciális helyzeté-vel. Egy olyan erjedési folyamat indult meg, amelynek kihatásai beláthatatlan veszéllyel fenyegetik a romániai zsidó-ság legegységibb polgárjogait. A központi intézőbizottság elsőrangú feladata meg-állapítani azokat a módokat és eszkö-zöket, melyek segítségével a romániai zsidóság feje fölött összegyűlt viharfel-legek elháríthatók.

Ezután az egyes országrészek dele-gátusai számoltak be a helyzetéről. Dr. M. Benvenisti, dr. S. Singer és Misu Weissmann a regáti zsidóság helyzetét vázolták és mint jellemző tünetet emel-ték ki, az ilfovi ügyvédi kamarán belül megindult zsidóellenes akciót, amely szerintük nem marad elszigetelten sem geográfiailag, sem szakma tekinteté-ben.

Dr. M. Teich (Suceava) a bucovinai zsidóság kivételesen nehéz helyzetére mutat rá, mert ott még a bíróságoknál és egyéb közhivatalokban számos zsidó van, akiknek helyzete az új atmoszfé-rában egyenesen tűrhetetlenné vált.

S. Braunstein a beszarábiai helyzetet ismertette.

Ezután hosszú vita indult meg, mely-nek során behatóan tárgyalták meg azokat a tennivalókat, amelyeket a mai helyzet parancsolóan szükségessé tesz.

A péntek délelőtti ülésen már a konk-rét javaslatok kerültek meg tárgyalás-ra. A központi intézőbizottság kimon-dotta, hogy

a romániai zsidóság jelenlegi kritikus helyzetében multhatatlanul szükségesnek tartja a zsidó egy-ségfront megteremtését. Ebből a célból a Zsidó Párt elnöksége hi-vatalos átiratot intéz a dr. Fildermann vezetése alatt álló Unimeea Evreilor Románi-hoz, amelyben felhívja, hogy a fenyegető közös veszedelmekre való tekintettel te-gye lehetővé az oly régóta óhajtott egységfront megalkotását.

Ugyanilyen természetű felhívást fog intézni a Zsidó Párt elnöksége az or-szág egyéb zsidó testületeihez is.

(Folytatása a 8. oldalon)

— ez a punctum saliens! — a hadsereg főparancsnoka? A mágnáskaszinó és a Reichswehr Epp tábornokot vagy a trónörökös szeretőjét a Hindenburg helyébe ültetni, Hitlernek viszont... Hitler a szeretett jeleitje. Meg kell egyeznie a Hindenburg pártjával és a mögöttes felsorakozó hadsereggel, recte: a tábornok-klika, ha győzni akar. Hitlernek nem nehéz az áldozat, ha csak elvi áldozatról van szó. Lestoppolja tehát a forradalmat. Eddig és ne tovább! — adja ki a jelzőt, hogy a nagytökéseket megnyugtassa. Schacht a konzervatívok, a gazdasági prominensek bizalmasa lesz a gazdasági diktátor és Feder a „megváltozhatatlan” náci-program gazdasági részének kitervezője egyben skatiba kerül. A hadsereg irást kap róla, hogy az állam egyedüli fegyveres szerve. Ezzel azonban nem éri be. Hitlernek vállalnia kell a nehéz feladatot, hogy lefegyverzi és a jelentéktelenségbe süllyeszti a konzervatívok örök mumusát, az SA-t, melynek vállán nemrégiben hatalomra emelkedett és amely többmillió tömegével heterogén összetételével a német nép elgúllentelenségének, forradalmi feszítőerejének reprezentánsa. Hitler először szabadságra küldi az SA-t és pedig a sunyi hátsógondolatból, hogy majd nem aktiválja többé. Erre az intézkedésre azonban megmozdul és fenyegető hangokat hallat az SA megteremtője. Hitlernek mostanáig körüldelegetett pajtása, Röhm és vele együtt egész sereg SA-alvezér, akik természetesen részt követelnek maguknak a segítségükkel kiverekedett hatalomból, részt a megkaparintott szakmányból s nem akarják eltűnni, hogy most kisenmizték őket.

Röhm, a régi cimborá és az új szövetség, a hadsereg között, áthidalhatatlan az ellentét. Röhm állja a régi programot és totalitásra tör. Százézer SA-legényt akar a felfokozott állományu hadseregbe becsémpészni, hogy belülről ostromolhassa meg ezt a szervezetet, melyre olyan régideje vások a foga. Hitlernek tehát fel kell áldoznia ezt a régi kegyeres pajtást és mindazokat, akik vele tartanak, ha a hadsereg támogatása felől biztos akar lenni. Nem sokat tusakodik. Elvégre nem fog megtorpanni a hatalom utáni törtetésében afféle semmisség miatt, mint hála, barátság, hűségessé. Nincs is ideje a halogatásra. Hindenburg a végét járja, már berlini professzort kellett a betegágyához hívni. Azon a napon, amikor ez az orvosnő utnak indul a neudecker kastély felé, mozgósít a hadsereg, mozgósít az SS és kettőjük védőfala mögött Göring elindítja a hóhérgyűlést. A tulajdonképpeni cél Röhmnek és cimboráinak kiirtása. De a nagy zűrzavarban néhány magánzámolat is rendeznek a gyilkosok. Hitler Schleichert és Kahrt löveti agyon, a díj minorin gentium pedig a maga személyes elítélésével végez. Ezek a privát ellenfelek azután erősen különböző körből, fajtából kerülnek ki éppúgy, amint a gyilkosok is erősen heterogén elemek. Van közöttük csapóslegény, a müncheni náci-törzslébj alantás alkalmazottja, aki szegény feje talán többet hallott meg a vendégek sőtésbeli sugdosásából a kelleténél és akad főnemes vezérkari tiszt, akadémiai grádusu zsidó és akad a szocializmus publicista harcosa. Ezekben a gyilkosságokban már nincs tervszerűség, a golyók összevissza röpködnek, a gyilkosságokra kiküldött pribekek — ahogy zsidóul mondják — „agav örcha” végeznek velük. De meggondolkodtató és tervszerűsége vall, hogy június 30-án egy csapásra azok is eltűnnek az élet színpadáról, akiket a parlament felgyújtásával hoztak kapcsolatba. Valamennyi gyanúsítottat megölték. A Göring gaztettének nem maradt többé élő tanuja.

Csak egy írásos dokumentum ordítja még meggyőző erővel, minden parányi részlet felfedve világga, hogy a parlament felgyújtása az SA munkája volt és pedig a Göring parancsnoksága alatt. Ezt a dokumentumot a Fehérkönyv szerkesztői már a könyvük közzétételé előtt a világsajtó rendelkezésére bocsátották és amint ezekből az előzetes közlésekből köztudomásu Karl Ernst csoportvezető, a Reichstag és a porosz államtanács tagja volt a szerzője. Ernst tartott tőle, hogy büntársai elteszik a láb alól. Jólleírte írásba foglalta tehát a parlament felgyújtására vonatkozó vallomását és biztos helyre rejtette. Azt remélte, hogy a közzétételrel fenyegetőzve valahogy mégis megmentheti az életét. A terve nem sikerült. A dokumentum azonban megmaradt beszédes bizonyítéknak a halála után is és részletesen elmondja, hogyan történt a gyújtogatás, amelynek örve alatt Hitler a hatalmat teljesen magához ragadta.

A könyvet temérdek illusztráció kíséri. Erdemes alaposan megnézni őket: a Röhm Huszár Pufira emlékeztető ábrázata, a Göring husztömege és ütres tekintete, a Göbbels garán-pofája s a Hitler félszerkerült pinóer exteriorje nem igen bizonyíthatják a tárgyilagos szemléltető előtt a mai német urak fajifelsőbbiségét. (g. s.)

SELECT MOZGÓ

Ma utoljára: JOAN CRAWFORD legújabb rendkívüli slágere:

Nem mindig a nő az oka

Partnerei: FRANCHOT TONE és GENE RAYMOND.

Következő műsor:

Botrány Rómában

BEN HUR szenzációs paródiája, a szezon legjobb vígjátéka: főszerepben: EDDIE CANTOR és a legszebb amerikai girls.

Miben nyilatkozik meg az amerikai nemzeti karakter és nemzeti politika?

„Az egyetlen hely, ahol ugyanazon és egyenlő lehetőségeik vannak a zsidóknak, mint a többieknek a létért való konkurencia-harcban”

Newyork, február hó

Newyorki tartózkodásom során néhány nappal ezelőtt előadásra hívták meg a neves „Theodor Herzl Society”, a német cionisták csoportja. Nem tudom, hogy halgatóim meg voltak-e elégedve előadásommal, rám azonban egészen mély hatást gyakorolt az est és pedig a következő okokból: mintegy száz német zsidó ült a teremben és a vita során hevesen és szakértelennel beszéltek a kivándorlási kérdéssről. Eless ellentétben az európai bevándorlási országok hasonló rendezvényeivel, itt meglepően bizakodó és kedvező hangulat uralkodott. Mással mindenütt látni a depresszió tipikus jeleit a létért küzdők soraiban. Például a kiutasítástól, harcok munkaségélyért, stb. Ez itt nem jön számításba. Aki egyszer kiharcolta az Egyesült Államokba való bevándorlást, annak nemi kell kiutasítástól félnie és nem kell munkaségélyért könyörögnie — feltéve, ha munkaségélyre van szüksége, vagy ha van, az nem kielégítő. De ez a remény, hogy végre valahol ugyanazon és egyenlő lehetőségeik vannak a zsidóknak, mint a többieknek, az a sánsz az együttkonkurálásra, a létért való rettenetes harcban, valóságos csodaszertű hat az emberre. Amerikai utazásaim hosszú hónapjai alatt seholsem találtam szemben magam az elvesztésség ama érzetével, melyet Párizsban, sőt Londonban, Amszterdamban és Svájcban ittközöm lépten-nyomon, ha bevándorolt zsidók között járok.

Az amerikaiak és a bevándorlás

A vita során egyenesen szememre vetették, hogy amerikai élményeimről szóló cikkekemben kedvezőtlenül vázoltam az amerikai lehetőségeket. Ezt nem hiszem: mert az itteni súlyos munkanélküliség és az egyes pályák túlszűfolttsága nem hagyja az embert megtéveszteni. Ezen kívül a lelkiismeretes tudósítónak kötelessége a kivándorolási akaróknak az érem másik oldalát is megmutatni. És minduntalan találkoznak nehézségekkel. Így például Newyork városában a német és zsidó orvosok túlszűfolttsága tapasztalható. Ez azért van, miután itt a letelpedési engedélyt mi sem akadályozza; ellentétben más országokkal, ahol alapos vizsgálatnak vetik alá az embert. Ezért marad itt az orvosok többsége. Ajánlom is az orvosoknak, akik az Egyesült Államokba óhajtnak kivándorolni, gondolják meg, nem-e jobb ezen újból megpróbáltatás fáradsáimait és költségeit viselni és inkább a kevésbé zsúfolt országokba menekülni, mint Newyorkba gravitálni.

De, hogy visszatérjek a kiindulási ponthoz: hogyan is magyarázható az a bizakodó hangulat, mely az új jövevényeknél tapasztalható és amelyet különösen a német zsidók körében láttam? Az egyik ok, mint már említettem, a tartózkodás biztonságának érzete. De lehet, hogy az okok ennél is mélyebben fekszenek. Ugy tünik nekem, mintha itt a nemzeti karakter és egyes nemzeti tulajdonságok is erősen latba esnek. Ha Amerika is energikusan elzárkózik a tömegbevándorlás elől és különösen a keleti és délkeleti bevándorlók elől zárja el kapuit, azonban nem szabad elfelejteni, hogy a lakosság hatalmas része vagy maga is bevándorolt elem, vagy pedig szüleit vannak Európában. A fehér lakosok több, mint egyharmada (36 százaléka) ehhez a kategóriához tartozik a legutóbbi népszámlálás (1930) adatai szerint. Ezek átlagszámok az egész ország lakosságára nézve. Benne foglaltatnak olyan területek is — különösen Délén és Nyugaton — ahol nemzedékek óta csak néhány bevándorló telepedett le, ami azt jelenti, hogy más területeken, illetve államokban jelentékenyen na-

gyobb az „új polgárok” száma. Egyes helyeken ezek az első és második nemzedékek tartozó amerikaiak képezik a többséget. Mindekelőtt Newyorkban és környékén, de más városokban is, mint Csikágó, St. Louis, stb.

Hogy mily nagy volt még az utóbbi időben a bevándorlási áramlat, azt legjobban az alábbi számok mutatják:

1884—1893-ban 4.76 millió, 1884—1900-ban 4 millió, 190—1913-ban 9.61 millió, 1914—1923-ban 4.56 millió, 1924—1933-ban 2.66 millió volt a bevándorlók száma.

Az amerikai nemzeti karakter

Az új bevándorlók bizonyos tekintetben egy végtelen lánc tartozékai, ha az utóbbi években lényegesen keskenyebb is lett ez a lánc. Es éppen ebben rejlik a lényeges különbség az itteni és az európai viszonyok között. Angliában például a bevándorló: idegen és idegen marad a második és harmadik generációig is. Itt azonban nagyon nehéz megmondani, hol szünik meg az igazi amerikai és hol kezdődik a külföldi. Egyre csodálkozik az ember, hogy hány és hány idegen akcentussal beszélő ember jut itt a legkisebb ellenvetés nélkül szóhoz a politikai és gazdasági életben. Vannak ugyan ugynevezett százszaalékos amerikaiak, akiknek szemében mindazok, akik nem a „Mayflower”-rel kötődtek ki, másodrangú polgárok. A társadalmi életben ugyan nagy jelentőséggel bír ez a kérdés, a kereskedelmi életben azonban nincs szerepe.

Tehát, mint amerikai nemzeti tulajdonságok egy messzemenő üzleti — hangsúlyozzuk nagy üzleti — előítélet-mentességet állapíthatunk meg az idegennel szemben. Tulajdonképpen a bevándorlók, akik nem tudtak feloldódni a nagy amerikai üstben, azok, akik itt különbséget tesznek, amennyioen szállítóknak, üzletfeleiknek stb. kiválasztásánál előnyben részesítik honfitársaikat. Ez azonban megkönnyíti az új jövevények helyzetét, még akkor is, ha ez olykor bizonyos kihasztrálással állhat összefüggésben mindaddig, amíg a nyelv elsajátítása és az ország szokásai nehézségeket okoznak.

Az amerikai alkotmányos viszonyok

Az ugynevezett amerikai nemzeti karakter különben is egészen problematikus valami. Meg lehet kockáztatni azt a megállapítást, hogy ez a karakter távolról sem oly megállapodott és kialakult, mint az angol, francia, olasz, vagy német. Ezért semmiesetre sem az idegenek erős beáramlása, az ugynevezett „kötőjelamerikaiak” sokasága felelős. Hogy az ország kevésbé egységes színezetű, mint az európai nemzeti államok, ez sokkal inkább az ország szélességében és a történelmi fejlődésben rejlik.

Dacára a jó vasutaknak, autóközlekedésnek és repülőgépeknek, a kaliforniaiak éppúgy kevésbé tudnak az ujangolokról, mint a newyorkiak New-Orleansről. Hány és hány amerikai van, aki jól ismeri Európát, de saját országát még nem tudta beutazni? Még nagyobb akadály a egységes nemzeti érzés kifejlődésének a történelmi, helyesebben az alkotmányos viszonyokban rejlik. A hatalmas Amerika ebben a tekintetben meglepően a kis Svájcéhoz hasonlít. Az egyes államok féltékenyen vigyáznak alkotmányukra és szuverenitásukra. Így például egészen komplikált eljárásra volt szükség, míg Lendbergh-bébi meggyilkolásával vádolt Bruno Hauptmann Newyork állama kiszolgáltatta a szomszédos New-Jerseynek. És ugyan ez a nehézség nyilvánvaló meg más vonatkozásban is, az egyes államok egymás közötti viszonyában.

A központi hatatom

Az egyetlen presszió, mely Washington kezében van, pénzügyi téren nyilatkozik meg.

Ma, amikor egyedül a szövetségi kormány rendelkezik a hitelek fölött és a hatalmas, rendkívül költséges szükségmunkálatok is olyan hathatos eszközök van a kezében, melylyel féken tudja tartani a nagy centrifugális erőket és meg tudja erősíteni a központi kormány hatalmát és ezzel talán a közönségi gondolatot is. Ez azonban csak ma van, hogy tartós lesz ez az állapot, ezt senkisémm tudná megmondani.

De miként az olimpiai istenek fölött is voltak magasabb hatalmak, úgy a Fehér Házban és a Kapitóliában ülő egyesült istenek és félistenek is — nagy bosszuságukra, — számos, részükre igen kényelmetlen intézménytől fügnek. Itt van mindenekelőtt a Comptroller General, a főellenőr és a Supreme Court, a legfőbb bíróság. A főellenőr ellenőrzi az összes állami kiadásokat. Tizenöt évre nevezik ki és hivatalának ideje hosszabb, mint az elnöké. A jelenlegi főellenőr többször vetett el olyan kiadásokat, melyeket a parlament és Roosevelt elhatározott, miután azokat alkotmány-ellenesnek tartotta. És az alkotmányos kérdések megítélésére a kilenctagú legmagasabb semmitőszék korlátlan előjoga, mely magát a kormányt is beidézheti. Nem egyszer volt élénk összecsapás az elnök és a legmagasabb igazságügyi fórum között az aranyalapról való letérés alkotmányossága kérdésében.

Ez az alkotmányos kötöttség vonul végig a szövetségi, állami és közönségi életben, ellentétben az angol anyarszág jogi és politikai tradícióival. Ebből egy másik nemzeti tulajdonság emelkedik ki: egy bizonyos formalizmus a jog dolgokban.

Van ugyan egy „második Amerika” is, mely más utakat és más mértékeket keres. De ezen „progresszívok” száma még jelentéktelen. Kvalitative azonban már sokatmondó az iradalmuk és sokan vannak, akik a mai depresszióból az újító erők számszerű megerősödését is várják.

Ernst Kaha

Modern csőbutor és csillár detail-kiszolgálásánál is Gyári áron!

Pyosolvin THE BIOLOGICAL TOOTH-CREAM

A Pyosolvin fogpaszta használatával fénylő fehér fogsorra tehet szert annak ott, godinamik és electrocoloidális hatás folytán. A Pyosolvin megöli a mikrobákat megakadályozza a baktériumok elterjedését elűnteti a fogköveket és a lehelletnek kellemes illatot ad.

PYOSOLVIN biológikus fogpaszta

A kormány a num galm

Megszilárdult feltételeinek

Bucuresti, február 23. A belpolitikai élet fel egyhangusággal gördül mények, mintha semmi. A kamara a szövetségi tárgyalja, a harcias ügyi alminiszter sehog letörődni, hogy a kö bank igazgatóságában rasztpárti ül és csak egészen egyszerű. Tör mely megfosztja a szö miájuktól, megszüntet kezeti bankot, ugy, ho lisok kezébe kerül a kében még attól sem fiskus utján végreha lam nevében a bank ellen, amelyben az ál van érdekelve. Vihar vényjavaslat vitájána illei kikötöt emlegeti pontosan megfelel nek), végül a harcoló asztalhoz és egy kom oldás fölött békésen másnak. Kezet nyutjanak, n kezetekről van szó és Nacionalista demag ebben a kérdésben pártok érdekei állnak. A szenátus az új

Lekerül

A Skoda-művek v ejtették ezek a meg hogy is, egy közel megrendelésről volt s gedtek az árból, enge feltételekből. Vita tá csak apróbb részletke a vitás ügyekben k bíróság összetétele é Lényeges pontjaiban jött. Tatarescu meg Bratiannu is, sőt ezut rosszul. Az ugyneve — ugy, ahogy azt r előtt megirtuk — ál rendröl.

A nemzeti parasz ja, hogy a Bentoiu-l lament elé, mert biz lanságát. Aurelian náltta meg a csavaro tásával a Skoda cég párt vezetői elleni v kormány ugyanazal podást, amelyet a lí ség vizsgálóbizottsá meg. A nagy port igen kerülnek parla nagyon szelid mód egész vitát. Egyedü reg a dolognak ezen őt a vizsgálóbizotts szereplése után sza resti második had szabadságról azóta. A Skoda-ügy minde

GYOMOR-égés ellen SALVACID
 Hirtelen (acui) gyomorrontásnál
 óránként 2-2 szem **SALVACID**
 gyorsan és biztosan hat!

15 szemet tartalmazó kis tubus Lej 50-
 50 szemet tartalmazó üveg Lej 150-
 Kapható a gyógyszerárakban és drogériákban.

KÜZGAZDASÁG

A clují Kereskedelmi és Ipar-kamara memoranduma az adó-behajtások enyhítése érdekében

Bucuresti, február 23. A clují Kereskedelmi és Iparkamara magáévá tette azokat a súlyos panaszokat, melyekkel a clují kereskedők s iparosok fordultak a Kamarához, az adóhátralékok behajtása ügyében. A Kamara előbb a pénzügyigazgatóságnál próbált a kérdésben interveniálni. Rámutatott arra, hogy a pénzügyi kimutatások tanulságosságát szerint, Cluj város iparos és kereskedő társadalmának derekasan kivette részét az adófizetés kötelezettségéből és így az adóhátralékok behajtásának most gyakorolt módja érdemtelenül sújtja a város lakosságát. Kérte a Kamara, hogy az adóhátralékok behajtásának méltányosabb módját ta-

lálják meg. A pénzügyigazgatóság tekintettel a pénzügyminisztérium ismert szigorú rendelkezésére, nem adhatott kielégítő mértékben helyet a Kamara memorandumának, ellenben a memorandum további útját biztosította a pénzügyminisztériumhoz. Dr. Borbély István interimár-bizottsági elnök felkérésére, Mircea és Comsa szenátorok terjesztették fel a Kamara memorandumát a pénzügyminisztériumhoz. A Kamara részéről remélik, hogy a memorandumban foglalt adatok és érvek nem tévesztik el hatáskukat és Cluj városa a közel jövőben némi haladékot kap az adóhátralékok letörlesztésére.

Uj technikával a vegytisztítás

Az exportárak után befolyó devizák hetven százalékát kerüli szabadforgalomba

Bucuresti, február 23. (Az Uj Kelet tud.) A készülő új export-import rendszert még életbelépeése előtt újlag módosították: A kormány elállott a prémiumok maximalizációjáról és elhatározta, hogy a devizákat az exportörök szabadon árusíthatják, a deviza kereskedelemre jogosított pénzintézetek közbenjárásával. A petroleum exportból származó devizamennyiség 60 százalékát a Banca Nationala fogja kapni, míg a fennmaradó negyven százalékát szabad forgalomba kerüli.

A gabona és faexportörök, a kivitelük után befolyó devizamennyiség 30 százalékát fogják a Banca Nationalának átadni, míg a többi a szabad forgalomba kerüli. A Banca Nationala az illy módon befolyó devizamennyiséget a külföldi adósságai fedezésére fogja fordítani.

A többi exportárak után befolyó devizának ugyancsak 70 százalékát kerüli a szabad forgalomba, míg harminc százalékát a Banca Nationala tulajdonába megy át.

A kormány továbbra is érvényben kívánja tartani mindazokat az előnyöket, amelyeket az exportörök számára november elseje óta megállapítottak.

SZÍNHÁZ-FILM

Szombaton ismét megnyílnak a színház kapui

A megnyitó műsor: két eredeti bemutató és egy nagyoperett felújítása

Egyhónapi oradeai vendégszereplés után, amelyet társulatunk szorgalmas munkával töltött el, szombaton este ismét megkezdődnek a Magyar Színház előadásai.

Az első hét műsora éppoly változatos, mint amilyen értékes. Megnyitó előadásul Offenbach szellemét idézi a színház, amikor az utóbbi évtizedek egyik legemlékezetesebb sikerű operettjében fognak megszólalni Offenbach örökéletű melodíjai. Ezt az előadást vendégként a kitünő Gróf László rendezi és ő éneklti a címszerepet is.

Két eredeti bemutató is lesz az első héten. Az egyik T. Musatescu híres vígjátéka, a Titanic keringő, amelyet tudvalevőleg Stella Adorján fordított magyarra és Ince Sándor közvetítésével Anglia és Amerika színpadjai is megvásárolták.

A másik eredeti bemutató színjatszásunk nagy ünnepeinek ígérkezik: Makkai Sándor bübésos daljátéka, a Gyöngyvírág kerül színpadra.

Az illusztris szerző darabjához Saja Sándor albisi református lelkész komponált olyan hatalmas zeneszerzőt, amely az ismeretlen zeneszerző nevét egy csapásra a legelső magyar zeneszerzők sorába fogja emelni. Csak természetes, hogy a színház legjobb erőivel, gazdag kiállítással, pazar kosztümökkel is hangsúlyozni kívánja, hogy milyen sokra értékeli Makkai Sándor és Saja Sándor daljátékát, amely egészen bizonyosan nem fog elmaradni a János vitéz sikere mögött.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:
 Szombat 9: OFFENBACH. (Nagyoperett.) A klasszikus operettciklus hatodik felújítása. Gróf László vendéggjátéka. Premierbérlet 11. szám.)
 Vasárnap 11: CSIPKERŐZSIKA. (Eredeti bemutató. Zenés, táncos, énekes gyermekoperett olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap 3: ARANYEMBER. (Asztalos Judit bemutatkozása. Olcsó helyárrak.)
 Vasárnap 6: A MOSOLY ORSZÁGA. (Rendes helyárrak.)
 Vasárnap 9: OFFENBACH. (2-odszor. Gróf László vendéggjátéka.)
 Hétfő 8½: ROMEO ÉS JULIA. (Klasszikus propaganda-előadás nagyon olcsó, 23, 18 és 13 lejes helyárrakkal, minden illetékekkel együtt.)
 Kedd 8½: TITANIC KERINGŐ. (Az óriási sikerű vígjáték első clují előadása magyar nyelven, a szerző jelenlétében. Premierbérlet 12. szám.)
 Szerda 8½: TITANIC KERINGŐ. (2-odszor)
 Csütörtök 8½: GYÖNGYVIRÁG. (Makkai Sándor daljátéka, Saja Sándor zenéjével. Eredeti bemutató a szerzők jelenlétében, kórusokkal, balettel, teljesen új kiállításban. Premierbérlet 13. szám.)
 Péntek 8½: GYÖNGYVIRÁG. (2-odszor.)

A ROMÁN OPERA MŰSORA:
 Vasárnap, február 24 (este): Tristan és Izolda. (Premier. Előadás előtt konferál Titu Vasilescu professzor.)
 Hétfő, február 25: Gyöngyhálszók.

MUNKAS-MOZGÓ MŰSORA:
 Str. Văii 7. Telefon: 171.
 Vasárnap délután 3, 6 és 9 órákor dupla műsor egy helyárrért: 1. F. P. 1 nem válaszol. Izgalmas dráma. Főszerepekben: Hans Albers és Paul Hartmann.
 2. Expresszházasság. Főszerepekben: Dolly Haas, Verebes Ernő és Hans Rühlmann. Helyárrak: 10 és 12+3.
 Hétfőn, kedden 5½ és 9 órákor: 1. F. P. 1 nem válaszol. 2. Expresszházasság. Vígjáték.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, február 24.
 Bucuresti. 12: Egyházi zene. 12.30: Rádiózenekar. 13: Cigányzene. 14.15: Cigányzene. 17.15: Grammfón. 18: Könnyű zene. 19.15: Könnyű zene. 20.20: Grammfón. 21: Hangjáték. 22.10: Énekszámok. 22.30: Rádiózenekar. 23.30: Rádiózenekar.
 Budapest. 10.15: Hírek. 11: Egyházi ének és szentbeszéd. 12: Evangélikus istentisztelet. 13.20: Időjelzés, időjárás. 13.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 15: Hanglemezek. 16.10: Gazdasági előadás. 17: Zenedelután a Hubay-palotából. 18.45: Előadás. — 19.20: Rendőrzene. 20: Bajor Gizi és Kiss Ferenc előadójestje. 20.45: Kuruc-est. 22: Hírek, sporteredmények. 22.30: Budapesti Hangversenyzenekar. 24.05: Jazz-zenekar. Szántó Gyula néekszámaival. 1.05: Hírek.
 Hétfő, február 25.
 Bucuresti. 13: Vízalás, grammfón. 13.45: Előadások hírei. 12: Felolvasás. 11.40: Felolvasás. 13: Déli harangszó. 13.05: Honvédzenekar. 14.20: Időjelzés. 14.30: Simenszky Valéria zongorázik, dr. Deutschné Dorthheimer Stella hegedül zongorakísérettel. — 15.40: Hírek. 17.10: A rádió diákkörüljárja. 17.45: Hírek. 19: Szalonötös. 22.40: Hírek. 23: Szalonötös. 24: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Orvosok, mérnökök, gyárak!

Minden magyar, német, román, stb. folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető Lepagenál Cluj. A lapokat közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepagenál Cluj, jelezve, mely szakma érdeklődik.

Akiba csudálatos élete irodalmi törvényszék előtt

Elnök: Dr. Weiss Jenő
 Előadó: Danzig Hillél
 Vádlók: Jámber Ferenc és dr. Pollák Sándor
Védő: Giszkalay János
 Védelem tanuja: Prof. KLEIN ELJAHU
Febr. 25-én, fél 9-kor az Unitárius Kollégiumban

Influenza ellen használjon

Szt. László fertőtlenítő szappant.
 megóvja mindennemű járványos és fertőző betegségektől

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknél 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak egy továbbítunk, ha portéből meg kellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a szeleskörü összeköttetésekkel, rendelkez Mirea Iroda. Cluj, Calea Regale Ferdinand 118 szám.

Egy teljesen felszerelt borpince, olcsó pincebérel, központban cca 40 Hl vevőkörrel átadó. „Borpince” jellegre a kiadóba.

Eladó belvárosi üzemképes modern szobaműhelyberendezés. Cim a kiadóban.

Két, esetleg három szoba konyha, fürdőszobás lakást keresek május 1-re. Ajánlatokat „Pontos fizető” jellegre a kiadói hivatalba kérek.

Férjhez menne butorral, kelengyével rendelkező izr. hivatalnoklány 35-40 éves urt emberhez, kit jó álláshoz juttatna. „Komoly elhatározás” jellegre a kiadóba.

Cluj főútcáján, jömeneteli üzlet családi okok miatt eladó. Cca 200 ezer lej elegendő. Cim a kiadóban.

Szüleésznő elhelyezkedést kaphat vidéki 50 ezer lakosú városban szép kereseti kilátásokkal. Címüket adják le kiadói hivatalba. „Biztos megélhetés” jellegre.

Kiadó azonnalra is uccai napos négy szobás teljes komfortos földszinti, központi fűtéssel felszerelt modern lakás. Erdeklődni a háztulajdonosnál Seguna 20, I. em. 2.

Szépen butorozott különbejárta szoba, fürdőszobahasználattal és teljes ellátással, egy vagy két személy részére kiadó. Cim: Semlyén, Str. Iuliu Maniu 33.

A tél folyamán is állandóan nyitva maradó egyre szaporodó vendégeink kívánságára a FAMILIA kóser vegetárius étterem Kolozsvár, Unió-u. 10. (háttal az udvarban), ahol Schwartz Ignácné szakavatott vezetése alatt közismerten a legbiztosabb ételek készülnek. Dístásoknak speciális ételek.

Teasütemények, diszorták, szendvicsek, hidek büffé számára, valamint esküvőkre, összejövetelekre szőti megrendelések a legújantósbab árban, a legszebb kivitelben Adler cukrásznál eszközölhetők. Str. Londrei 19 szám.

HÍRDETÉS AZ ÜZLET LÉLKE: HIRDESSZEN AZ ÚJ KELETBEN

Me

Az erdélyi kisebb gyász van. Tegn hunyta le szemeit a „Nagyvárad Napló” mű lap főszerkesztőjén kereszttul szer nagy olvasóközönség tekintélynek örvendő Fehér Dezső egy a hajdani Várad legtebb egyéniségei Magyarországot vidék lapja reprezentálta. Ióan a nyugati pá szellemnek könnyed egyként hajló finor sájnak okos, még m dig találó megítássa Fehér Dezső mell délyi ujságírásnak dultak el hódító utj váradai Napló” reda ményes pályafutása nagyobb magyar líri lését nem kis mérté zső segítette elő.

A körösparti Pár góbb szerelmese Fe lélke minden rajona kebeli Várad fejlőd impérium-változás ó ját arra koncentrált tos politikával harm ros zsidó és magya és az új román veze Fehér Dezső ön munkatársaival szer volt. Szenvédlye v fedelfezése, istápolá ja redakciójában jel aemcsak Ady Endrér dornak, Elmód Tamá és számos más, azó tnak és ujságírónak.

Oradea város köz mindig jelentős szere ban, hogy saját egy helyezett, vagy olcsó pályázott volna. A t legigazibb értelmébe velni, tanítani és f Dezső a jó polgár emellett mindig az s már a régi Magy volt ama bátor és k akik a nemzetiségek, tiség elnyomása ellen

Két kohanit

Hat hónapi fogh

Timisoara, február 2 Timisoarai hadbíró esetet tárgyaltak. Még történt, hogy Schönfé technikus és Eisenbl könyvelő, akik a lugo teljesítene katonai csot kapták az őrmest tantin bajtársuk holt misből és tegyék a fu arra való hivatkozása kérték a parancs alól kohanitak ugyanis val ben nem nyulhatnak s. Az őrmester erre le sőbb a lugo hadbíró ra és ötezer lej pénzi katonát. Fellebbezés timisoarai hadbírósg nitákat dr. Rosenberg.

Uj gyorsvo és Timiso

Timisoaráról jelentil között május 15-től, életbeléptetésének idő natot állítanak be. A nak terve általános mind a két város lak tegnapt megtartott ten cian vetették fel, ame uak vezérigazgatója l mérnök. Az új gyorsv kor fog indulni Timi órákor érkezik Oradea lakozás lesz Halmi fe

Meghalt Fehér Dezső

Az erdélyi kisebbségi újságírásnak nagy gyászja van. Tegnap este örök álmra hunyta le szemeit Fehér Dezső, a hajdani „Nagyvárad Napló” jelenleg „Napló” című lap főszerkesztője, aki hosszú évtizedeken keresztül szerkesztette ezt a hajdan nagy olvasóközönségnek és még nagyobb tekintélynek örvendő lapot.

Fehér Dezső egyénisége a mai Oradea és a hajdani Várad legismertebb és legbecsültebb egyéniségei közé tartozott. A régi Magyarország vidéki újságírásában az ő lapja reprezentálta ugyszólván egyedülállóan a nyugati pallérozottságot, a zsidó szellemnek könnyedségre és elmélyülésre egyként hajló finomságát, az élet realitásainak okos, még megalkuvásaiban is mindig találó meglátását.

Fehér Dezső mellől a magyar és az erdélyi újságírásnak legkiválóbb alakjai indultak el hódító utjukra. A hajdani „Nagyvárad Napló” redakciójában kezdte tüntető pályafutását *Ady* Endre is, a legnagyobb magyar lírikus, akinek érvényesülését nem kis mértékben éppen Fehér Dezső segítette elő.

A körösparti Párizsnak nem volt rajongóbb szerelmese Fehér Dezsőnél. Zsidó lelke minden rajongásával csüngött a békebeli Várad fejlődő, lüktető életén és az impérium-változás óta is minden energiáját arra koncentráta, hogy okos, tapintatos politikával harmóniát teremtsen a város zsidó és magyar kisebbségi lakossága és az új román vezetőkörök között.

Fehér Dezső önzetlensége tehetséges munkatársaival szemben szinte határtalan volt. Szenvedélye volt az ifjú tehetségek felfedezése, istápolása és utraindítása. Lapja redakciójában jelentek meg első írásai nemcsak *Ady* Endrének, hanem Antal Sándornak, Emőd Tamásnak, nagy Endrének és számos más, azóta befutott, ismert íróknak és újságíróknak.

Oradea város közéletében Fehér Dezső mindig jelentős szerepet vitt, anélkül azonban, hogy saját egyéni érdekeit előtérbe helyezte, vagy olcsó politikai babérokra pályázott volna. A toll embere volt a szó legigazibb értelmében: hatni akart és nevelni, tanítani és felvilágosítani. Fehér Dezső a jó polgár mintaképe volt, aki emellett mindig az elnyomottakkal érzett s már a régi Magyarországon is egyike volt ama bátor és kivételes újságíróknak, akik a nemzetiségek, főleg a román nemzetiség elnyomása ellen hadakozott.

Vagyont szerezhetett volna és mégis szegény emberként halt meg. A zsidó problémák iránt, annak ellenére, hogy lapja nem volt kimondottan zsidó nemzeti irányzatot képviselő lap, mindig nagy megértéssel viseltetett. Éppen ezért tekintélye Oradea lakosságának minden rétegében komoly és megingathatatlan volt. Oradea város liberális fénykorszakának minden nagy egyéniségével személyes ismeretségben állott, így többek között Tisza István gróf is becsülte és kedvelte őt. A város történelme ugyszólván kisujjában volt, amelynek legújabbkori alakjairól ő tudott a legszínesebben és legérdekesebben beszélni.

Fehér Dezső 1869-ben született Miskolcon, ahol középiskoláit is végezte. Miskolcra Budapestre került, ahol szintén újságíróskodott, majd az akkor virágjában lévő „Nagyvárad” című laphoz került, amelynek szerkesztője abban az időben *Sas* Ede volt. Fehér Dezső ambícióját azonban nem elégitette ki a „Nagyvárad” irányzata és kissé ódon stílusa, ezért elhatározta, hogy új lapot alapít, amelynek a „Nagyvárad Napló” nevet adta. Azóta szakadatlanul dolgozott, pihenés és megalkuvás nélkül.

Pár héttel ezelőtt Budapestre utazott, ahol egy szanatóriumban gyógykezelte magát. Felfrissülve érkezett vissza Oradeára és munkatársai állítása szerint sohasem volt frissebb és mozgékonyabb, mint Budapestről való visszatérése után.

Pár nappal ezelőtt az Oradeán is dühöngő influenzajárvány azonban őt is ágyba döntötte. Magas láza volt, de senkisémet hitte, hogy a betegsége tragikus fordulatot fog venni. Influenzája azonban tüdőgyulladásba, majd tüdővízénybe ment át és így orvosai legnagyobb igyekezetük mellett sem tudták megmenteni az életnek. Rövid szenvedés és agónia után péntek este 66 éves korában kiszenvedett.

Halála óriási részvétet keltett az egész városban, sőt az egész erdélyi kisebbségi és román újságíró-társadalomban is. Oradea város tanácsa szombaton délelőtt ülésre ült össze, amelyen *Dance* városi tanácsos javaslatára kimondták, hogy Fehér Dezsőt a város halottjának tekintik, a városi tanács képviselteti magát a temetésen. A városi tanács ötezer lejt szavazott meg Fehér Dezső temetési költségeire. Fehér Dezső temetése ma, vasárnap délelőtt 11 órakor fog végbemenni a lakásán lévő gyászszobából.

Két kohánita-katonát elítéltek, mert nem akartak halotthoz nyulni

Hat hónapi fogház és 1000 lei pénzbüntetést kapott két vallásos katona

Timisoara, február 23. (Az Uj Kelet tud.) A timisoarai hadbírószágon tegnap érdekes esetet tárgyaltak. Még az elmúlt év nyarán történt, hogy Schönfeld Mendel jaszi fogtechnikus és Eiseblum Abraham drohoi könyvelő, akik a lugoji hegyi vadászoknál teljesítenek katonai szolgálatot, azt a parancsot kapták az őrmestertől, hogy Ioan Constantin bajtársuk holttestét emeljék ki a Timisből és tegyék a furgonra. A két katona, arra való hivatkozással, hogy ők kohániták, kérték a parancs alól való felmentésüket. A kohániták ugyanis vallási szabályok értelmében nem nyulhatnak halotthoz.

Az őrmester erre letartóztatta őket. Később a lugoji hadbírószágon két-két évi fogházra és ötezer lejt pénzbüntetésre ítélte a két katonát. Fellebezés útján az ügy most a timisoarai hadbírószágon elé került, hol a kohánitákat dr. Rosenberg Oszkár védte. Az ügy-

véd kifejtette, hogy ezuttal nem szándékos engedetlenségről van szó. A két katona minden parancsot hűségesen teljesített, ha ezáltal másképp viselkedett, akkor tisztára vallási lelkiismeretük szavát követték. A védő több rabbi bizonyítványt mutatva fel, miszerint a kohánitáknak nem szabad halotthoz nyulniuk.

Barnuti hadbíró-kapitány tanácsa hosszas tanácskozás után a két katona büntetését lezállította hat-hat hónapi fogházra és ezer lejt pénzbüntetésre.

Margareta Kroo?
Margareta Kroo?
? ? ? ?

Uj gyorsvonat Oradea és Timisoara között

Timisoaráról jelentik: Timisoara és Oradea között május 15-től, tehát az új menetrend életbeléptetésének időpontjától, új gyorsvonatot állítanak be. A gyorsvonat beállításának terve általános megalapozására szolgál mind a két város lakosságának. A tervet a tegnapi megtartott temesvári vasúti konferencián vetették fel, amelyen részt vett a vasúti vezérigazgatója is Silvius de Cristea mérnök. Az új gyorsvonat reggel 8 óra 30-kor fog indulni Timisoaráról és délből 12 órakor érkezik Oradeára. Itt nyomban csatlakozás lesz Halmi felé, Karlsbadba és Pös-

tyénbe. Az ellenvonat délután 6 órakor indul és 9 óra 36-kor érkezik Timisoarára. Ennek a vonatnak Bucuresti felé van azonnal csatlakozása. A CFR május 15-én Arad és Timisoara között is indít egy személyvonatot, amely Aradról 1 óra 50-kor indul és 3 óra 5 perckor érkezik Timisoarára. Timisoaráról 3 óra 7 perckor indul és 4 óra 20 perckor van Aradon.

— Veszedelmes betörőt fogtak el Satumaren. A satumarei rendőrség elfogta Károlyi Ferenc napszámost, rovtomultu tolvajt. Az őrizetbevetett ember az első vallásra tíz betörést ismert be, amelyeket Satumaren követett el. Kihallgatása folyik.

A feleségének kellett felöltöztetnie

Tehetetlen a lapockákban uralkodó reuma miatt
Kruschen gyógygyitotta

Ha komoly reumatizmusban szenved, annak igen kellemetlen következményei vannak. Olvassa, milyen helyzetbe került ez az ember:

„Egy évvel ezelőtt kezdtem a vállban uralkodó reuma miatt szenvedni. Annyira rosszul voltam, hogy feleségemnek kellett harisnyát és cipőmet felhuznia és a kabátot felsegítenie. Különböző orvosságokat szedtem — minden eredmény nélkül. Ekkor egy Sels Kruschen hirdetést láttam és elhatároztam, hogy kísérletet teszek, amelynek eredménye az, hogy megszabadultam reumámtól. Ezért ajánlom örömmel mindenkinek, aki reumában szenved, a Sels Kruschen-kurát”. L. M. G. A reumatizmust az izmokban és izületekben lerakódó, tühegyes hűgysav-kristályok okozzák. Oldja fel e kristályokat, szabadítsa meg tőlük a szervezetet és megszabadul fájdalmaitól. A 6 különböző vitális fontosságú ásványi só, amelyet a Sels Kruschen tartalmaz, a hűgysavkristályokat

ártatlan oldattá oldja fel és a többi hasznos anyagot együtt eliminálja. De ez nem minden. A Sels Kruschen könnyű hajtó hatása belső tisztaságot biztosít, megszabadítja a szervezetet a bomló hasznosatlan anyagoktól, úgyhogy nem képződhetnek mérgek, mint hűgysav, amely a vérkeringést megmérgezi.

A Sels Kruschen több mint 120 országban árulják és most már Romániában is minden gyógyszerárban és drogeriában üvegenként 95 lejért kapható.

Masaryk teljesen felépült és visszatért Prágába

Nemzeti ünnep lesz március 7-ike, Masaryk 85-ik születésnapja Csehszlovákiában. Új kormányzót kapott Ruzsinszko

Prága, február 23. (Rador). Az elmúlt év május 24-e óta, amikor újból elnökké választották, tegnap Masaryk először hagyta el a laanyi kastélyt és a fővárosba érkezett. A köztársasági elnöki palotában fogadta Malypetr miniszterelnököt és Benes külügyminisztert. A lakosság nagy örömmel fogadta Masaryk érkezését, ami bizonyítja, hogy az elnök teljesen felépült betegségéből.

Az elnök Ruzsinszko új kormányzójává Konstantin Hrabar ungvári főpolgármestert nevezte ki. Hrabar 1920 óta harmadik kormányzója a rutén felföldnek, jelenleg 57-ik életévében van, pályája kezdetén pap volt.

Prága, február 23. Március 7-én állami ünnep lesz Csehszlovákiában Masaryk elnök 85-ik születésnapja. A prágai városházán leleplezik az elnök szobrát.

Hivatalos jelleget kap az „Országőrök” mozgalma

Bucuresti, február 23. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap délután ülést tartott az uralkodó elnökletével az Ifficul de Educatie si Indrumare a Tineretului Román vezetőtanácsa. A királyi palotában tartott ülésen jelen voltak Miron Cristea patriarcha, Tatarescu miniszterelnök, Paul Anghelescu tábornok, dr. Anghelescu, dr. Costinescu, Franasovici, Eugen Titeanu, Mitita Constantinescu, Cezar Mereuta és mások.

Az ülés napirendje előtt Tatarescu megemlékezett az uralkodó által végzett munkáról, mely a haladás ritmusához alkalmazkodva az ifjúság irányítását és regenerálódását követi. Kérte az uralkodót, adjon engedélyt, hogy hódolata jeléül felajánlja a

„Straja Tarei clasa I.” tiszteletbeli jelvényt és egy művészeti kiállítású albumot az „Országőrök” tevékenységéről felvett fényképekkel. Öfelsége örömet fejezte ki afőlött, hogy összes munkatársai megértették őt és segítettek az ifjúság egészséges irányításának munkájában. Nagyra értékeli a megjelentek teljesítményét és ezért a tanács összes tagjainak felajánlja a Straja Tarei jelvényt.

A tanács munkájának befejezése után Anghelescu dr. közoktatásügyi miniszter kijelentette, hogy az országőrök mozgalmanak hivatalos jelleget fog adni és hétről-hétre hosszabb időt enged ennek a programnak megvalósítására.

Meghíusultnak tekintik az olasz-abessziniai tárgyalásokat

Londonban aggnak a helyzet miatt. Abesszinia új jegyzéket intéz a Népszövetséghez? Komolyra fordult a helyzet

Róma, február 23. Az olasz-abessziniai tárgyalásokat meghíusultaknak tekintik. Genfben hírek vannak arról, hogy Abesszinia új jegyzéket kíván intézni a Népszövetséghez.

Londonban aggnak az abessziniai helyzet miatt, mert nem igen látnak más lehetőséget, mint az olasz katonai közbelépést a határvidék biztosítására.

Róma, február 23. A huszonegyezer tonás Vulcunia Nápolyból Graziani tábornokkal, a Szomáli-földre vezényelt haderő főparancsnokával felézetén Messinába indult, ahol megkezdődik a 29-ik mozgósított hadosztály két zászlóaljának behajóztatása.

Nápoly mellett gyűjtőtábor alakult az olasz Szomáli-földre önként jelentkezettek elhelyezésére. Umberto olasz trónörökös megtekintette a tábor.

Milánóban tegnap bucsuzatták a mozgó-

sított hadosztályt, amelynek csapatait utba indították délre, ahol behajózzák az olasz Szomáli-föld felé. A sorkatonaság utba indítását a helyzet komolyra fordulása jelének tekintik.

— Sidy Thalék nagysikerű vendégszerelése Aradon. A cernauti zsidó városi színház együttese Adolf Tefner, a közkezdelt komikus vezetése mellett és Sidy Thal közreműködésével erdélyi turnéja során Aradra érkezett, ahol a zsidó közönség nagy lelkesedéssel fogadta a társulatot. Tegnap, szombat este a „Rebetzen” került színpadra a Iparos Otthonban nagy sikerrel. Ma vasárnap d. u. 4 órakor a „Komödiantin” kerül színpadra mérsékelt helyárrakkal ugyancsak az Iparos Otthonban. Vasárnap este a „Bar mizwo”-t mutatják be, hétfőn pedig a „Maidele fin Pollen”-t.

A ZSIDÓ ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

A zsidó asszony hivatása

Írta: Bär Magda

Már réges-régen, amikor még zsidó királyok — Dávid és Salamon — uralkodtak, tehát, amikor még önálló zsidó államélet volt, akkor is a zsidó nép benső élete a családi organizmusban gyökerezett. A családban az asszony uralta a házat, ő inspirált minden nemes cselekedetre. Már a Biblia is nemes jelzőkkel illeti az asszonyt. A zsidó férj az ókorban is megbecsülte a feleségét, a házban egyenjogú volt a férjével. Mennyivel előbbre volt a fejlődésnek, az emancipációnak, az igazságnak a zsidó nép a többi népekkel szemben, hiszen tudjuk, hogy ugyanakkor a többi népek a feleséget rabszolga módra tartották.

Mikor megszűnt a zsidó állam, a zsidóság szellemi hazát épített magának és ez tartotta fenn a zsidóságot a mai napig s az asszony megbecsülése még nagyobb lett. Bátorítja, vigasztalja elcsüggedt férjét. A hazátlan zsidó nép szétszóródik a világ minden tája felé, a gettóban élhet csak, ahol az asszony az eddiginél is nagyobb jelentőséget kap. Itt a zsidók nem élhettek szabad életet, tehát az egész zsidó élet a család körül koncentráldik, a megszűnt államélet beleszorult a szűk, de bensőséges családi életbe. Hősiesen viselkedik most is a zsidó asszony, férjébe bátorságot önt, elintézi férje ügyeit, sok esetben kenyeret is keres, csak hogy férje tanulhassa szent Tórákat. Gyerekeit pedig akaraterős, derék zsidókká neveli.

És most ugorjunk át a kétezer évet, hogy láthassuk a mai zsidó asszonyt, nézzük meg saját magunkat.

A világháború előtt az asszimiláció volt nagy divatban s a legfanatikusabbak az asszonyok voltak. minthogy ők tudnak

legkönnyebben a mindenkori környezethez simulni. S mialatt a zsidó asszony igyekezett az idegen szokásokat utánozni, az alatt a zsidóság belső kiépítése megbénult, az egyéni erő elpusztult, a családiasság széjjelcsúszott, a szolidaritás érzése megszűnt és mindezek következménye gyanánt a zsidóság kulturája szinte felmorzsolódott. Az asszimilációs asszony ráüti bélyegét egész házatájára, mert nemcsak a háztartás vezetése függ az asszonytól, hanem nagyon sokszor a gyermekek nevelése is.

Az ilyen asszony nem táplálhatott benső zsidó családi életet. A férj még ha jó zsidó szellemet is szeretett volna látni otthonában, ezt fenntartani nem bírta, az idejét lefoglalta a kereset után való lóholás és ebben aztán teljesen elfáradt. A gyerekek pedig a jövőendő nemzedék, zsidó tudás és lelki vertegetés nélkül ment az életbe.

De hagyjuk a mult panaszait és gondoljunk arra: milyen szerep vár a zsidó asszonyra a zsidó nép megújításában és arra, hogy milyen teljesítményekre képes a zsidó nő népe szolgálatában. Hogy azonban ezt elérhessük, nagy önnevelésre van szükségünk. Tudnunk kell, hogy csak abban az esetben lehetünk teljes értelmű zsidó nők, ha népünk sajátosságát megbecsüljük, ha a zsidó szellemet ápoljuk és továbbfejlesztjük magunkban. Ismét azzá kell legyünk, amik egykor voltunk: a zsidó szív pulzusa, a zsidó bensőség xponense. Gyermekünkben, az új generációban nyíltságot és barátságot kell öntenünk, gondos testi és szellemi neveléssel és harmonikus egységben. *Egész ember és egész zsidó* lesz ez a generáció, amelyet művelt és öntudatos zsidó asszonyok nevelnek.

Sétabeszélgetés Pollák Adóffal

Pollák Adóffot Erdélyben is jól ismerik. Annak idején sokat mesélt az ottani zsidóságnak nagybarátjáról: Herzlről.

Ma is határtalan lelkesedés és hit fűti ezt az embert. Vagy ahogy ő mondja:

— En abban különbözök az ifjúságtól, hogy optimista vagyok. En mindig hiszek abban, hogy minden rossz után valami jónk kell jönnie.

Palesztina mai gazdasági helyzetéről beszélgettünk. En panaszkodtam: Mindenhol konjunkturavadászat 70 százalékos városi munkás, 30 százalékos esetleg mezőgazdasági.

Es egész Palesztina narancsaiól él... Sehol egy vegyes gazdaság. Nézz meg Rishon-Lezion. Csodaszép szőlőtermő vidék volt. Most mindenhol narancs. Az ember dühbe jön, ha ezt a gazdálkodást látja. Nem adok három évet és beüt a krach. Csak arra vagyok kíváncsi, hogy mit fog csinálni az a 100.000 telávi diszpolgár? Hova fognak futni? Kibucba? Ahonnan kiléptek? Mert jobban keresnek a városban...

— Csak semmi türelmetlenség — vég szavamba a szelid válasz. Ez is kell. Gazdasági krach is kell. Mert ebből az emberek tanulnak. Eddig még minden krachból hasznunk volt. Emlékszik, mi volt 1927-ben. Mindenki fejvesztve rohant és azt hittük: ez a vég. Egy évre rá minden felvirágozott. Es ez mindig így lesz! Palesztina lassan-lassan ráter a vegyes gazdaság megvalósítására... Csak türelmem... Majd meg fogja látni.

— Mit gondolt a Hule-tervről? — teszem fel a kérdést.

— A legnagyobb vidéke lesz Palesztinának. A valódi Erec Jisrael. A földje minden célra alkalmas. Különböző is, most folynak a tárgyalások még 30 ezer dunam megszerzése érdekében. Es több mint valószínű, hogy meg fogjuk kapni.

— Lesz elég munkása Hulehek? Lesznek, akik menni fognak?

— Hát persze, hogy lesznek! Mit gondolt, végkép kivestek már az uttorok? Gondoljon csak vissza arra a munkára, amit az Émekben végeztek.

— Es az arabok?

— Azok szintén kaptak 17-20 ezer dunamot és csendben lesznek.

— Es a certifikátok?

A satumarei WIZO konyhaművészeti kiállítása

Február 17-én zajlott le a satumarei WIZO konyhaművészeti és asztalterítési versenye az Agrár klubban. Oly óriási volt az érdeklődés, hogy erre még Satumaren nem volt példa. Valóssággal özönlött a közönség reggel 10 órától este 8-ig, a klub összes helyiségei állandóan zsúfolva voltak. Igaz, hogy a vezetőség már hetek óta buzgólkodott a kiállítás sikerének biztosításán, de ilyen nagy anyagi és erkölcsi sikert ők sem reméltek.

A WIZO tagok (csak ezek vettek részt a versenyen) kitettek magukért. Halakat, hússokat, tortákat és tésztákat, tojásételeket küldtek különféle formákban, úgyhogy talány volt, hogy melyik mi lehet.

Kertész Ferencné nyerte az első díjat egy művészi elcsiszolt „tyúk fészék”-ért. Edelmán Sári magyaris tesztás-kosarának jutott a második díj.

Guth Lajosné a harmadik díjat egy gyönyörűen elrendezett hideghusos-tálal nyerte. Dr. Fáy Béláné befőtökös stílusosan összeállított gyümölcs-kosara a negyedik díjat kapta.

Dr. Görög Miksáné izléselesen elkészített narancskrémjével az ötödik díjat nyerte. Még nagyon sok kiállító érdemelt volna kitüntetést s ha mindazok nevét fel akar-nám itt sorolni, kik dicséretet érdemltek, akkor a „Zsidó asszony” mellékletnek dupla terjedelemben kellene megjelenni.

Nem kevesebb dicséretet érdemltek ki az asztalterítési verseny rendezői sem, melynek első díjat dr. Steuer Jenőné finom izléssel terített uszonna asztala kapta. A második díjat Weisz Lászlóné, Guth Stefi palesztinai iparművészeti remekéből összeállított asztala kapta, mely külön feltűnést keltett.

A harmadik díjat Molnár Margit kettősasztala kapta, mely finom ötletességgel mutatta be az 1835-1935. közötti 100 év hangulatbeli különbségét.

Sok csodálója volt a Kertész Ferencné izléselesen megterített „mennyasszonyi” asztalának is.

De nemcsak a kiállítókat illeti meg a dicséret hanem azokat a vezető asszonyokat is, kik fáradságtalanul dolgoztak a kiállítás rendezésén dr. Fischer Samuné elnöknel az élén alapos és körültekintő munkát végeztek dr. Jordán Viktorné, dr. Fischer Miklósné, dr. Schwartz Lajosné, Simon Ignácné, Jónás Jenőné, Guth Lajosné, dr. Rosenfeld Andorné.

A satumarei WIZO ismét beigazolta, hogy tud szép eredményeket elérni s dacára annak, hogy szép sikert ért el, a közönség anyagilag nem nagyon volt igénybe véve, mert kevés pénzért kellemesen szórakozott és színes és nem mindennapi látványban volt része.

Rosenfeld Mártonné

— WIZO teastély Brasovban. Minden tekintetben fényes és külsőségekben is gazdagon sikerült teatüncéstélyt rendezett a brasovi WIZO. Szombat este az Elit helyiségeit zsúfolásig megtöltötte a közönség. Brasov zsidósága ez alkalommal is bebizonyította, hogy felismerte az együtvetartózkodás szükségességét és szívesen támogatja a WIZO munkáját. A gazdag buffet, a cukrászda, a táncverseny, a szépségverseny mind nozzájárultak az est hangulatának emeléséhez és anyagi eredményéhez. Meg kell említenünk, a brasovi Hess céget, mely csokoládé különlegességeinek adományával is elősegítette az est anyagi eredményét. A táncverseny győztesei Schönbrunner Ella—Bidermann Aladar, Róth Klári—Erdélyi Béla, Andor Éva—Storch Armin, Segelstein Janka—Katz József. A szépségverseny győztesei: Acker Bözsi, Schechter Irén és Marmorstein Blanka. Az estélyt a következő párok nyitották meg: a Joung WIZO lányai és az Ivria tagjai: Eiger Melanie—Steinberger Imre, Gldfinger Vera—Storch Armin, Griffel Klári—Fejér Lajos, Vámos Irén—Deutsch Zsigmond, Ardor Éva—dr. Holdengraber Eduard, Elmlich Klári—Fried László. Az estélyre érkező közönséget a következő hölgyekből összeállított bizottság fogadta: Eiger Melanie, a WIZO elnöke, Deutsch Arminné, a Nögyelet elnöke, dr. Weisz Menyhértné alelnök, dr. Bárony Sándorné, Goldfinger Vera, a Jung WIZO elnöke, Griffel Klári, Bárony Ibi alelnökök, Vámos Irén és Róth Klári. A pénztárnál Zwiebelné és dr. Springerné, a buffetben dr.

Tausingerné, Róth Ilonka, Dickmann Gyuláné, Klímits Gyuláné, Wachtel Vilmosné, Káhn Rezsóné, Guttmanné, Meller k. a. A cukrászdában a Joung-WIZO lányai szolgálták ki felváltva. A késő reggeli órákba nyúló estély megrendezéséért Eiger Melanie, Deutsch Arminné, Mihalovici Jonelné, Katz Jeanette valamint az összes WIZO tagokat illeti dicséret. A táncverseny és a szépségverseny megrendezésében Fejér Lajos és Storch Armin Ivria tagokat illeti az elismerés. Az Elit helyiséget a brasovi Orient szönyegház vezetője Indig Gábor díszítette fel a töle megszállt izléssel és gondossággal. (F. L.)

— Kamarazene-est Oradeán a Fészek-klubban. Folyó hó 23-án, csütörtök este a zene-szeretőknek alkalmuk lesz Schubert egyik legtrikábban előadott kvintettjében gyönyörködni. A Forellen-kvintettnek, ennek a me-lódiákban egyik leggazdagabb kamarazene-műnek lesz a bemutató előadása a WIZO rendezésében. A kamarazene-társaság előadói dr. Winkler István, Krámer Ödön, Radó László, Schmiedt Béla és Dallos Márton. A szép zenei estére máris felhívjuk a közönség figyelmét.

— „Anyák iskolája”. Oradeán dr. Friedmann Julia, a kiváló ideggyógyász folytatja a korábban megkezdett „Anyák iskolája” című előadásait. A legközelebbi előadás 24-én, vasárnap délután 4 órakor lesz a városháza nagytermében a WIZO rendezésében. Tárgya: 1. A szellemi és lelki történések megfigyelése és annak értékelése a csecsemőkori. 2. A beszéd fejlődése. — Az előadásra már most felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

— Az oradeai WIZO minden kedden este kultúrelőadást tart saját helyiségében str. „C. Jorga 19. I. em. Folyó hó 26-án, kedden este 9 órakor Rosenberg Mancsi tart előadást „Az ifjúság problémáiról”. Előtte dr. Gellér Miksáné heti revüt tart. Kérjük tagjainkat, szíveskedjenek minél nagyobb számban eljönni. Vendégeket szívesen látunk.

— Fágáron megalakult a WIZO. Február 6-án, a timisoarai központ utasítására a brasói WIZO két tagja Deutsch Arminné, a Nögyelet elnöke, mint a brasovi WIZO megalapítója és Eiger Melanie a WIZO elnöke meglátogatták Fágárost, hogy ott megalakítsák a WIZO-t. Megérkezésükkor az állomáson ing. Ripper Brunóné, Schönberger Adolfné, Neumann Endréné és Neumann Misuné, a Nögyelet tagjaiból alakult fogadóbizottság várta. Megérkezésük után felkeresték Lövi Josna főrabbit, aki igen szívesen fogadta a vendégeket, majd Schul Józsefnél, a Nögyelet elnökénél és Neumann Endréné, a hitközség elnökénél tettek látogatást. Egy szükebbkörű tea keretében, melyet Ripper Brunóné adott a brasovi hölgyek tiszteletére, néhány agilis fágárai uriaszony részvételével, megbeszéltek a megalakító WIZO ügyeit, mely alkalommal Eiger Melanie bevezette a KK és KH munkakörül teendőket is. — Este 9 órakor egy nagyobb szabású meeting keretében gyűlt össze Fágáras zsidósága, amelyen Ripper Brunóné üdvözlő szavai után Neumann Endre hitk. elnök, majd Schul Józsefné, a Nögyelet elnöke köszönti a vendégeket. Deutsch Arminné, a brasovi Nögyelet elnöke tolmácsolja a brasovi zsidóasszonyok üdvözlését. Ezután Eiger Melanie, a cionista munkásság szükségességéről, saját személyes meggyőződéséről és erégi tapasztalatairól számolt be. A nagy hatású beszédet hosszasan tapsolják és megalakítják az annyira szükséges és nagy munkateljesítményt kitűztába helyező WIZO csoportot. A megválasztott vezetőség így alakult meg: Elnök ing. Ripper Frieda. Alelnök: Schönberger Adolfné, Grünfeld Jakabné. Titkárok: Dr. Neumann Andorné, Horber Jolán. Pénztárnok: Izsák Adolfné, Havas Andorné. Ellenőz: Neumann Misuné. Tagok: Cziczik Ilonka, Deutsch Vilmosné, özv. Ehrenwald Adolfné, Ehrenwald Lövensteinné, Gewölb Jakabné, Gewölb Israelné, Halbreich Jolán, Halbreich Nelly, Hirschhorn Nándorné, özv. Hirschhorn Lésné, Hirschfeld Henrikné, Katz Jakabné, Löwiné, Lessmann Károlyné, Löblné, özv. Neumann Izsákné, Ohrenstein Józsefné, Silbinger Emánuelné, Thierfeld Mórné, Thierfeld Vilmosné, Thierfeld Zita, Weisz Jenőné, prof. Wurzelné, Klein Zsuzsa. A meeting befejezése előtt Ripperné köszönte meg Eiger-né, valamint Deutsch Arminné fáradozását és ígéretet tesz, hogy minden igyekezetükkel azon lesznek, hogy a munkából kivéggyék részüket. Végezetül Lövi Josna főrabbi lelkes szavakkal mond köszönetet a megjelenteknek. (F. L.)

— Halálozás. Péntekkor hosszas szenvedésgyászati klinikán elhunyt Pártos Adolf közbecsült orvos. A régi derék kereskedőnek prototóki aki becsületes munkájával szerzett magának nést. Pártos Adolf, a feleségét, hónapok óta fájtó gondokkal Clujra szállították, de kezelés sem tudta megállítani a betegséget. Halálát két leánya, két családja gyásznap délután 3 órakor város zsidóságának ült.

— Oroszországi előtti vagyonát leírta. A tighinai város francia és orosz nyelvi iskolájának igazgatója a levél írója Boris gositásokat kér apja levélben írja, apja a halt meg és nagy vagyonát a városban. A járt az ügynek és levélben említett a mostohafia volt a egy háza a Puschin a város határában az ingallant Bubnov. Zenovici Dancoglo százával fordul elő történet az, hogy donították olyan em-tüntek a városból a

— Botrány egy es-telent. A carei Csák-tek óta előkészített végződött. Az olvas-bált tartották, zsúfo-ak, akik sorában he-tal egyik tisztviselőj-tisztviselő miután ig-zása van reá felette-vételét a pénztárt a-madia Ipartestület h-A vezetőség élénke-a jó hangos vitaiko-a kasszából. Az adó-bái vezetőséget be-örsegre, mire kitünt-mentse az adóiszvív-vette magához, aki-tatta a vezetőségek-szetesen véget vetett-Csizmadia Ipartárst-tett a különös adóbe-

— Gyengélkedés rosszullet szorulás kossa, az enyhe és tes „Ferenc József” könnyű székürülést szerez. Hires nőorv-merés hangján irak-vizről, mert ez a kr-szabb időn át alkak-szerfelett kedvező h-

— Negyvenéves so-ovi neológ izr. hitk-fordultó ünnepele-tet keretében. Wa-kántora 40 éve szol-derék jublítás buzg-közsege iránt érzett-hosszu időn kereszt-sel a nagy tudást s-Az Istentisztelet ke-főrabbi magasszárny-tokkal átszótt beszé-a kézzel írott műve-oklevelet a jublítás-elnök pedig az előlj-kalmazottak nevébe-gait és szorgalmán-érett szeretettel ki-ezer lejes adományt-sére. Az Istentiszte-jelenvoltakat „hidu-

Cluj

Stefánia Hillmann

HIREK

Halálozás. Pénteken délután fél 3 óra-kor hosszas szenvedés után a clujai belgyógyászati klinikán elhunyt 66 éves korában Pártos Adolf közbecsülésben álló turdai magángazd. A régi derék polgároknak és tisztaságú kereskedőnek prototipusa volt Pártos Adolf, aki becsületes munkával és puritán egyéniségével szerzett magának öszinte megbecsülést. Pártos Adolf, aki alig egy éve vesztette el feleségét, hónapok óta betegeskedett, családja féltő gondjával vette körül betegységét. Clujra szállították, de a legmondosabb orvosi kezelés sem tudta megmenteni az életnek. Halálát két leánya, két kis unokája és kiterjedt családja gyászolja. Temetése ma vasárnap délután 3 órakor lesz Turdán az egész város zsidóságának osztatlan részvétele mellett.

Oroszországi mérnök apja forradalom előtti vagyonát kéri vissza Tighina városától. A tighinai városházára a napokban egy francia és orosz nyelven írt levél érkezett. A levél írója Boris Bubnov mérnök felvilágosításokat kér apja vagyonáról. Amint a levélben írja, apja Anatoli Bubnov 1918-ban halt meg és nagy vagyon hagyott hátra ebben a városban. A város vezetősége utána járt az ügynek és megállapították, hogy a levélben említett Anatoli Bubnovnak, akinek mostohaapja volt a levél írója, valóban volt egy háza a Puschin utcában és egy szőlője a város határában levő Borisovkában. Ezt az ingatlan Bubnov feleségétől megvette egy Zenovei Dancogio nevű egyén. Hasonló eset százával fordul elő Tighinában, ahol megtörtént az, hogy bizonyos egyének elulajdonították olyan emberek vagyonát, akik elhúzódtak a városból a forradalom idején.

Botrány egy carei bálon. Tudósítónk jelenti: A carei Cszimadia Ipartársulat hetek óta előkészített bálja kinos botrányval végződött. Az olvasókör nagyterme, ahol a bált tartották, zsúfolásig megtelt közönséggel, akik sorában helyet foglalt az adóhivatag egyik tisztviselője is. Ejjfel fele az adóhivatag tisztviselő miután igazolta, hogy felhatalmazása van rá felettes hatóságától, a bál bevezetését a pénztár leakarta foglalni a Cszimadia Ipartestület hátralekös adója fejében. A vezetőség élénken tiltakozott s miközben a jó hangos vitakozás folyt, a pénz eltűnt a kasszából. Az adóhivatag erre az egész bál vezetőséget be akarta kisergetni a rend őrségre, mire kitűnt, hogy a bevételt megmentse az adóhivatag elnökétől, az egyik bálanya vette magához, aki hiánytalanul beszovalgaltatta a vezetőségnek. A kinos botrány természetesen véget vetett a bál hangulatának s a Cszimadia Ipartársulat elnöksége feljelentést tett a különös adóbehajtás miatt.

Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétet szorulás vagy keresztfájás fokozza, az enyhe és igen kellemes természetes „Ferenc József” keserűviz mindig puha, könnyű székürítést és kielégítő emésztést szerez. Híres orvosok a legnagyobb elismerés hangján írják a valódi Ferenc József vizről, mert ez a kritikus életkorban is hosszabb időn át alkalmazható anélkül, hogy szerfelett kedvező hatása csökkenne.

Negyvenéves szolgálati jubileum. A braszovi neológ izr. hitközség ritka jubileumi évfordulót ünnepelt szombaton, az Istentisztelet keretében. Walter Ferenc, a hitközség kántora 40 éve szolgálja a hitközséget. A derék jubiláns buzgó szorgalommal és hitközsége iránt érzett szeretettel végezte e hosszú időn keresztül igen nagy hozzájárulással a nagy tudást megkövetelő feladatát. — Az Istentisztelet keretében dr. Deutsch Ernő főrabbi magasszárnyalású és mély gondolatokkal átszőtt beszéd kíséretében nyújtja át a kézzel írott művészi kiállítás, „majreanu” oklevelet a jubilánsnak. Szegő Árpád hitközségi elnök pedig az előjáróság és a hitközségi alkalmazottak nevében tolmácsolja a jókívánatokat és szorgalmának, valamint az iránta érzett szeretetük kifejezése jeléül huszonöt ezer lejes adományt bocsátanak rendelkezésére. Az Istentisztelet végén a jubiláns a jelenvöltoakat „hidusra” hívta meg. (F. L.)

A város szenzációja a Szinkör Wozgóban

José Mojica a KOZÁKOK

c. remek filmben és GUSLEAR valódi kozákkórus fellépése. Okvetlen hallgassa meg: Petroff, a moszkvai opera volt első tenoristája a legszebb román és magyar románcokat énekl!

Az Uj Kelet palesztinai kirándulása

Az Uj Kelet április hó végén induló palesztinai kirándulásának, — amely az összes eddigi erdélyi kirándulások közül a legszebb és legsikerültebb lesz — fontos tudnivalóit napról-napra közölni fogjuk e helyen.

A kirándulás a Palestine Maritim Lloyd, az első palesztinai tengerhajózási részvénytársaság gyönyörű hajójával, a „Har Zion”-nal indul Constantaból Haifába.

Menet: Sztambulban és Zíprus-szigetén. **Jövet:** Port Saidban (ahonnan vonaton Kairóba látogatnak el a kirándulók) és ujra Sztambulban köt ki a hajó.

A Har Zion és testvérhajója a Har karmel az első hajó, amelyek zsidó személyzettel és palesztinai lobbogóval közlekednek a tengeren.

A Har Zion kapitánya: Erich Hirschfeld a német kereskedelmi flotta volt kapitánya.

II. tisztje: Aczél László a magyar tengerhajózási zsidó tengerésztisztje. Főmérnök Krámer budapesti hajómérnök, legénységének több mint fele zsidó.

Felejthetetlen élményt jelent a kirándulónak tehát már a hajóút is, mert zsidó hajó, zsidó lobbogóval és zsidó személyekkel viszi a turistákat Palesztinába.

A font váltakozó árfolyama miatt ma még csak a hajóút költségeit közzétehetjük.

A hajójegyek ára, elsőrendű ellátással (I. osztály kétágyas, II. osztály két és háromágyas kabinokkal)

I. osztály 9000 lej,

I. b) osztály 8000 lej, II. osztály 7000 lej,

tehát lényegesen olcsóbb bármely Constantaból Palesztinába közlekedő hajó áránál. A behajózás állami taxája: 200 lej.

A kiránduláson résztvevőknek a vízmozás pillanatában még legalább hat hónapig érvényes utlevelük kell legyen. Tehát, aki most csináltat utlevelet egy éves utlevelet kell váltson.

Az Európára érvényes utleveleket 300 lejért érvényesítjük Palesztinára. Az érvényesítéshez 50 éven aluli férfiaknak Palesztinra szóló Cercul-bizonyítvány kell.

Az angol vizumot az Uj Kelet szerzi meg. A kiránduláson természetesen csak valódi turisták vehetnek részt, akik vissza is térnek és ezt hitelt érdemlő módon igazolni is tudják, amely esetben nem lesz szükség kiegészítő garanciára.

A palesztinai vizum díja 500 lej.

A sztambuli, ciprusi és portsaid—kairói, valamint a palesztinai társasuton a részvétel nem kötelező. Ezeknek költségeit és programját idejekorán fogjuk közölni. Az egyéni utas három hónapon belül a társaság hetente közlekedő hajóinak bármelyikével jöhet vissza.

Sztambul és Cirus megtekintéséhez vizum nem kell. A portsaid—kairói kiránduláshoz egyiptomi vizum kell, amelynek ára kb. 400 lej. Az érdeklődők jelentkezzenek azonnal, hogy minden szükséges felvilágosítást megadhassunk.

A jelentkezéssel egyidejűleg a választott osztályu hajórész ára is befizetendő.

A jelentkezéssel egyidejűleg a választott osztályu hajórész ára is befizetendő.

A Zsidó Nemzeti Szövetség braszovi csoportja csütörtökön este tartotta évi közgyűlését az arvaház ucai tanácstermében. Röth László elnök távollétében dr. Révész Izso nyitja meg a közgyűlést, beszámol a Szövetség elmúlt évi munkájáról. Eiger Melanie KKL biztos referál a munkáról, mely igen szép eredménnyel zárul, összehasonlítva az elmúlt évek eredményeivel. — Stern pénztárnok pénztári jelentése után megejtik az új vezetőség megválasztását. Dr. Ritter Sámuel a szövetség diszelnöke vezeti le a választásokat, melynek eredménye a következő: Diszelnök: Dr. Deutsch Ernő főrabbi, elnök: Feiler Pál, alelnökök: dr. Tausinger, dr. Tischler, titkár: Seidler Géza, ellenőr Berger Nándor, pénztárnok: Stern Mordecháj, KKL biztos Eiger Melanie, KH biztos Klein Izso, Palesztina hivatal: Eigmerné, dr. Révész Izso, Sedler Géza, választmány Adler Viktor, Fährnich Béla, Feiler Dezsó, Gronich Imre, Guth Gyula, Haber Simon, Halász J., Herz Béla, Izsák Pál, Kain Dávid, Katz József, Fischer Zoltán.

ÉRTESÍTÉS

Nacionala "Általános Biztosító Társaság, Bucuresti — Alapított: 1882
ALAPÍTÓK: 25,000,000.— Lei. TARTALÉKOK: 215,342,226.— Lei.

T. feleinek tudomására hozza, hogy a társaságnál kötött sorsolásos biztosításoknak 1935 február hó 8-án a fővárosi rendőrfőnökség és kereskedelmi minisztérium kiküldötteinek jelenlétében történt sorsolások alkalmával a következő kötvények húzóttak ki:

76224. sz. Gheorghe Gogalescu, Pátárlagele — Lei 30.000.—

50233. sz. Froim David, Galați — Lei 20.000.—

Az eddigi sorsolások eredményei — Lei 2,480.000.—

Felvilágosítást adnak: a társaság erdélyrészi kerületi irodája Cluj (Str. Regina Maria 6), valamint a minden városban székelő képviselőlete.

Régi kötvényekhez utólagosan is megszerezhető a sorsolási jogosultság a biztosított összeg határáig, 1000 lejenként 3 lej 70 bani évi pótdíj ellenében.

A cég bejegyzett székhelye: Cluj, Székelyudvarhely, Székelyudvarhelyi utca 11. Alapítási okirat közzétételét Mon. Of. 245/1882, valamint a módosításokat a Mon. Of. 44/1888, 15/1890, 12/1906, 11/1907, 106/1919, 41/1921 és 118/1924. számban.

Oradeai hírek. Tudósítónk jelenti: Az ipartestület interimárhizottságának sikerült a két ellentétes párt között megegyezést létrehozni az ipartestületi választásokra vonatkozólag. A választást azonban ennek elérése nem lehet megtartani, mert a katonai hatóságok nem engedélyezik annak megtartását mindaddig, amíg a minisztérium nem aprobálja a megegyezést. — A városi tanács mai ülésén elhatározták, hogy a házardjátékokra napi ezer lejes városi adót vetnek ki, amelyet az összes klubok és nyilvános helyek, ahol házardjáték folyik, kötelesek naponta a város kasszájába befizetni. — Tinca község közelében a megáradt Körös folyóból egy asszony hulláját halászták ki. A hatóságok vizsgálatot indítottak annak kiderítésére, hogy az asszony öngyilkosság, vagy pedig büntény áldozata lett-e.

A CLUJI MIZRACHI Bné Akiba ifjúsági csoportja folyó hó 24-én, vasárnap este pontosan 8 órai kezdettel nagyszabású zászlóavató ünnepélyt rendez Gen. Berthelot 8. szám alatti dísztermében. Az avatás teaestély keretén belül lesz megrendezve, ahol a clujai zsidó társadalom több vezető egyénisége fog felszólalni. A vendégek szórakoztatásáról kitűnően összehangolt műsor rendezkedik. Többek között színe kerül Ernst Sámuel „Egy nap a Kérii táborban” című 5 képből álló színjátéka. „A zsidó svindler” c. 1 felvonásos bohózat, villámtréfák, zsidó kuplék, szavalatok, énekszámok és külön említést érdemel Czerjék Ilonka hegedűművésznő fellépése. Ezuton hívjuk meg elvbarátainkat, az ifjúsági szervezeteket, valamint a clujai zsidó társadalmat. Külön meghívók nem lettek kibocsátva. **Rendezőség.**

Két fiatalembert letartóztattak, mert röpcédulákat adtak ki a csángótelepi letartóztatottak szabadonbocsátásáért. Néhány nappal ezelőtt tüntetés volt a gimnazi csángótelep magyar lakosai között. A gimnazi csángótelep lakói tüntettek az ellen a bűnös mód ellen, amely a helység többségi vezetői részéről érte őket. A hatóságok többeket letartóztattak annak idején a tüntetők közül, akiknek tárgyalását március elejére tűzte ki a mercureaciúci törvényszék. Néhány nappal ezelőtt Mercurea Ciucón röpcédulák kerültek forgalomba a helység utcáin, amelyen ismeretlen egyének tiltakoztak a csángótelepi tüntetők letartóztatása ellen. Az ottani ügyészség széleskörű nyomozást indított a röpcédula szerzőinek kézrekerítésére. A nyomozás szála Clujra vezetett, ahol a rendőrség házkutatást tartott a Magyar Párt helyi tagozatának helyiségében. A házkutatásnak azonban nem volt eredménye. Semmi nyomot nem találtak a röpcédulákra vonatkozólag. Ezután nagy feltűnést keltett, hogy a rendőrségen jelentkezett két fiatalember, Horváth László tisztviselő és Mayer László joghallgató, akik beismerték, hogy ők hozták forgalomba a röpcédulákat. A két fiatalembert átadták a clujai hadbírósnak, ahonnan azonban vizaküldték őket a rendőrségre, hogy ott vezessék le a vizsgálatot ellenük.

Kis gomborbántalmak!

A legtöbb gomborbajos kisebb kellemetlenségekkel kezdte el szenvedéseit. Minden étkezés után nyomásokat érzett a gyomor táján, savanyu szájíz, fejfájások, felfúvódások jelentkeztek, rosszul aludt. Ezek a kellemetlenségek nem tartottak sokáig, egy-két étkezés eltelt kellemetlen következmények nélkül, egy másiknál már nehezebben ment az emésztés. „Majd elmúlik” — mondta magának a későbbi áldozat. Sajnos azonban, eljött a nap, amikor már félve fogott hozzá minden étkezéshez, mert az emésztés egyre fájdalmasabbá vált. Az egész világon millió és millió szenvedő gomborbajos igazolja, hogy nemcsak azonnal megkönnyebbültek egy kis vízbe tett kisadag Magnesia Bisurata-nak az étkezés után való bevételé után, hanem az emésztőszervek működése is ismét normálisra vált. Mások, akik kevésbé voltak előrelátók, krónikus betegséget szereztek maguknak és életüket tönkretették. Legyen tehát Ön elővigyázatos és tartson mindig magánál egy kis üveg Magnesia Bisurata-t, „a gyomor megmentőjét”. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában 75 lejes árkban, vagy nagyobb gazdaságosabb formában 110 lejért.

Cluj-Oradea autobusjárata

ujra megindult. Indul Clujról reggel 6 és délután 5 órakor az autobuszállomástól. Telefon 1-55. Indul Oradeáról reggel 6 órakor és délután 4 órakor a Sas-palotától. Kényelmes új kocsik, pontos közlekedés.

UJ KELET Legújabb hírek

Laval Magyarországgal is tárgyalást indít meg a dunai kérdésben?

A legteljesebb összhangban zajlottak le az első francia-osztrák tárgyalások

Hitler már hajlandó a keleti egyezményről és Németországnak Genfben történő visszatéréséről is tárgyalni

Párizs, február 23. A párizsi lapok híradásai szerint Schuchsnigg és Laval első tárgyalásai a legteljesebb összhang jegyében zajlottak le. A lapok kommentárjaikban megállapítják, hogy ezekkel a tárgyalásokkal a közép-európai béke megszervezése jelentős lépéssel jutott előbbre.

A Petit Parisien szerint minden tekintetben kedvező benyomást váltottak ki a francia és osztrák államférfiak tanácskozásai. Az Excelsior ama nézetének ad kifejezést, hogy bizalmat lehet kölcsönözni annak az elszánt kapitánynak, aki Ausztria hajóját veszedelmes vizeken — állandóan összekötözöttől fenyegetve az Anschluss és a Habsburgok részéről — vezeti. Az osztrák miniszterek a párizsi tanácskozásokon, úgy látszik, nyíltan feltárták politikai céljait.

A Paris Soir szerint az osztrák kormányfőriak köszönetet mondtak Flandinnak és Lavalnak az osztrák függetlenség biztosítása körüli fáradozásukért. Közölték, hogy a kormány a legerélyesebb eszközöket is igénybe veszi a rend és nyugalom fenntartására, majd ismertették az új osztrák rendi alkotmányt, amely szerintük Ausztriában véget vet az osztályharcnak. Az eszmecsere során felmerült egy osztrák-francia kulturális egyezmény terve is.

Az Echo de Paris figyelmezteti a francia kormányt arra, hogy biztosítékokat kell szereznie abban az irányban, hogy Bécsben fel ne vehessék a Habsburg-kérdést.

Schuchsniggot egyébként Párizsban megrohanták a fotóriporterek. Egyik hangosfilmvállalat megkísérelte, hogy nyilatkozatra bírja, de az osztrák kancellár a kérést elhárította magától.

A németek hajlandók az összes aktuális kérdésekről tárgyalni

Londoni politikai körökben ma az a hír terjedt el, hogy a németek kijelentették hajlandóságukat abban az irányban, hogy az angol-német tárgyalások keretében hajlandók az összes aktuális kérdésekről tárgyalni, így a keleti egyezmény tervéről, az osztrák kérdéssel, a fegyverkezéssel és Németországnak Genfben történő visszatéréséről is.

Ami sir John Simon moszkvai utazásának tervét illeti, diplomáciai körökben úgy tudják, hogy az utazás terve további megfontolások tárgyát képezi.

Az angol jobboldali lapok máris élesen támadják azt a tervet, hogy sir John Simon Moszkvába utazzék. Ezzel kapcsolatban berlini jól értesült körök tudni vélik, hogy Korszország hivatalosan értesítette az angol kormányt, hogy örömmel venné egy angol miniszter moszkvai látogatását.

A Reuter távirati iroda közlése szerint az angol külügyi hivatal állandó telefonösszeköttetésben van a párizsi, moszkvai, római és berlini angol nagykövetségekkel. Egyes londoni értesülések szerint még nem tudni, hogy Neurath tesz-e látogatást Londonban, vagy sir John Simon Berlinben, de az utóbbi lehetőség a valószínű. A Havas távirati iroda értesülései szerint sir John Simon tíz nap múlva indul Berlínbe.

Az angol külügyminiszter tervbevett berlini látogatásával kapcsolatban a Times azt a hírt közli, hogy Neurath német külügyminiszter bejelentette a berlini angol követnek, hogy Hitler nem limitálja előre az európai

pai helyzetről folytatandó beszélgetések témakörét. A lap szerint a látogatásra március elején kerül sor. Addig is diplomáciai uton fogják kísérni a francia, angol, német, olasz, orosz és belga kormányok nézeteket a berlini tanácskozás előkészítéseként. Ami Simon külügyminiszternek esetleges

moszkvai látogatását illeti, az angol kormány a jövő hét elején fog határozni ebben a kérdésben.

Több párizsi lap értesülései szerint fennáll a lehetősége annak, hogy Laval közelebből Magyarországgal is tárgyalást indítson meg a dunai kérdésben.

A maniuisták új nemzeti parasztpártot akarnak alapítani

Bucuresti, február 23. A nemzeti parasztpárt maniuista tagjai tegnap este értekezletet tartottak, melyen számos volt képviselő és szervezeti vezető vett részt. Elhatározták, hogy ha nem kapnak elégteltelt a Tilea-ügyben külön szervezetet alakítani. Maniu Gyula nemzeti parasztpárti csoport névvel. A csoport reméli, hogy maga mellé fogja állítani a georgista és az avereskánus párt alkotmányos frontját is.

Katherina Hepburn a legújabb filmszínés, szenzációs alkotása:
A SZERETŐ Nemsokára Clujon is bemutatásra kerül.

Az ország minden részéből érkeztek küldöttségek Vaida Sándor mai előadására

Az összes vaidista előkelőségek Clujon. Zászlóbontásszerű jellege van az előadásnak

Cluj, február 23. (Az Uj Kelet tud.) Ma délelőtt 11 órakor tartja meg előadását Vaida Sándor dr. a román Nemzeti Színházban „Az arányosság problémája a román államéletben” címmel. A jelek szerint a vajdista frakció rendkívül külsőségeket kíván az előadásnak biztosítani és azt mintegy kinyilatkoztatás-jelleggel felruházni. Mi sem jellemzőbb erre, minthogy szombaton este a két bucaresti gyorsvonattal számos delegáció érkezett az előadásra az ország minden részéből, mindegyikük pedig a fővárosból. Megérkezett többek között Constantin Angelescu, a

Banca Nationala volt kormányzója, Voicu Nitescu volt miniszter, Costachescu volt szenátusi elnök, dr. V. Tilea volt miniszterelnökségi alminiszter és más nemzeti parasztpárti előkelőségek, akik Vaida frakciójához tartoznak.

Ezeket kívül diák-küldöttségek és parasztdelégációk fognak nagy számban felvonulni az előadásra, különösképpen a szomszédos megyékből. Az előadás ilyen körülmények között a zászlóbontás jellegét ölti magára. Mindenesetre nyitva marad a kérdés: mit szólnak mindezekhez a nemzeti parasztpárt vezetősége, amely ismeretesen elvetette Vaida Sándor „numerus valahicus” javaslatát?

Legális formákat sürgetnek a türelmesebbek
(Első oldali cikkek folytatása.)

Dr. Fersigan Romulus szerint, amikor ilyen fontos kérdéssel és áramlatról van szó, amely az összes románok lelkiét egyre mélyebben behatol, meg kell őrizni a törvényes formákat. Megállapítja, a jelenlévő kisebbségi ügyvédre célozva, hogy azok is eljöttek, akiknek bősére megy a játék és javasolja, hogy a rendkívüli közgyűlést elhalasztva, hívják össze a törvényes formák tiszteletben tartása mellett a kamara rendes közgyűlését.

Hasonló értelemben szól fel dr. Joachim Tolciu is, aki hajlandónak mutatkozik arra, hogy ebben a kérdésben kontra-diktatorius vitát folytassanak le a kisebbségi „kollégáikkal”. A maga részéről kijelenti, hogy a szerzet jogokhoz nem kíván nyulni és a proporcionális bevezetését csak a jövőre vonatkozólag képzelel el. Ő is a gyűlés elhalasztása mellett szól fel. Hasonló értelemben beszélnek dr. Mayer Sabin és dr. Gherman Traian. Dr. Flaviu Laurentiu volt nemzeti parasztpárti alpolgármester felhívja a jelenlévők figyelmét arra, hogy az ügyvédi Kamara nem törvényhozó testület és a közgyűlést legfeljebb egy követelést állíthat fel, amelynek teljesítése azonban a parlamenttől függ.

Elhalasztják a közgyűlést
Dr. Dragomir dékán az elhangzottak értelmében a közgyűlés elhalasztása mellett dönt, közben azonban dr. Adam Popa kér szót és a gyűlés elhalasztása ellen foglal állást. — Az, amiről itt tárgyalni akarunk — mondotta — egy hitvallás kérdése és ebből a szempontból teljesen mindegy, hogy azok, akik ezt a hitet vallják, rendes, vagy rendkívüli keretek között juttatják kifejezésre meggyőződésüket, annál is inkább, miután hogy a kamara csak arról nyilatkozhatna, hogy milyen helyzetet kíván a jövőben teremteni a törvényhozó testület, a parlament által. Eppen ezért javasolja, hogy a rendkívüli közgyűlés azonnal térjen át a kérdés lényegében való megvitatására és tekintet nélkül a formai körülményekre, juttassa kifejezésre véleményét.

Dr. Fersigan reprikájában a közgyűlés elhalasztása mellett foglal állást, mire Dragomir dékán ebben az értelemben dönt és meggyőzően a rendkívüli közgyűlést bezárja. A teremben maradt ügyvédek egyrésze dr. Giurgiu János korelnöksége alatt vitát rögtönzött a kérdés fölött, amelynek humoros fordulata volt, amikor Giurgiu János a kisebbségi ügyvédek felé fordulva azt mondta, hogy „ne fázzanak a kisebbségi ügyvédek.”

SZÓTÁR-ÓRIÁS

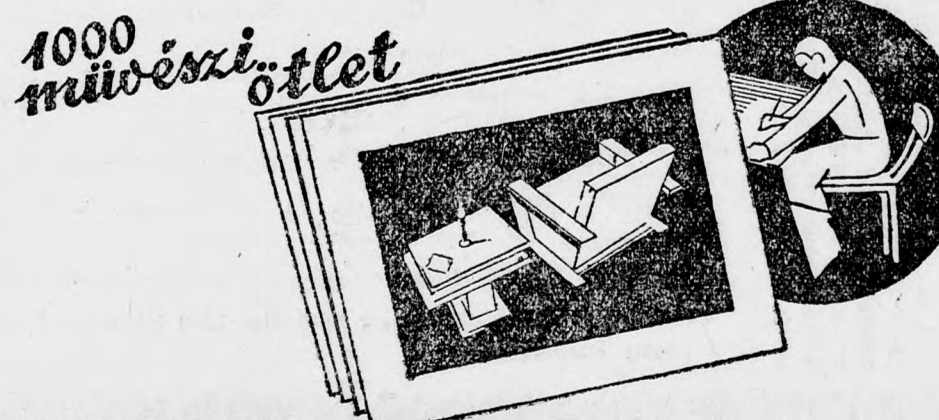
Dr. Cherestiesiu
1100 lap: magyar-román 300 helyett 150 lej
Két kötetes, 2000 lap: magyar-román 600 lej helyett 300 lej
200 lap: román nyelvtan 100 helyett 45 lej
Együtt: 4 kötet, félévszonkötésbe kötve, 3300 lap, 495 lej. Postán utánvétellel portamentesen.

LEPAGE -nál Cluj

Kérje a nyelv- és szótárkönyvek jegyzékét

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt.
nyomdása Cluj, Strada Baron L. Pop
Telefon: 9-77.

CENZURAT

kell az izléses lakás berendezéséhez
Kérjen ajánlatot tőlünk s mi megteremtjük
Önök az igazi otthonot, amire mindig vágyott

SZÉKELYÉS RÉTI

EUTORGYÁR R. T.,
TÁRGYMUREŞ-BRAŞOV-BUCUREŞTI.

Írógép és tolltollak

javítását szakemberrel végezzük. Sokszorosított írásokat izléses kivitelben készítünk.

FEHÉR

Írógép és tolltoll vállalat Str. Reg. Maria
Telefon: 11-09.

10. Telet.
Havonta 1
évre 600,
fődre: Ha Disztér
főlévre 12,
dótsók díja
KELET az
dóság egyeti
Cikkeknek utánnyomása
rás megjelölésével e

A SZ

Pontosan három he
ezen a helyen a köve
le: „A romániai zs
kell vésnie ezt a dát
tetlen, hogy ez a na
detét jelenti történe

A dátum, amelyről
jelzi, amikor Vaida S
elnök benyújtotta a
alkotmányozó tanács
rus valahicus javasla
három hét, elegendő
történelmi fordulat h
milyen mélyreható v
és milyen erjedési pr
Vaida Sándor honho
szava a román társ
rétegeiben, azt a fel
sem tudja venni. De
mi mozgásjelenségek
tisztában van a tön
az már ma világosa
Sándor olyan lavinát
feltartóztatása — ha
— hosszú ideig suly
pezni a komoly romá
tikának.

Vaida jelszavának
varázspálca érintésére
a primitív tömegszűf
a civilizáció, a jogér
bilincsei tartottak le
tönök, amelyeknek j
környezetben eddig sz
Most mindezek az ősi
tönök felszabadulna
nélkül jelentkeznek,
egyéni autoritásának
zést és polgárjogot n
bulisztika és dialektik
át, amig Cuza és Ze
ték őket, közneveltség
magasztosult, mert V
fel az ige hirdetőjéne

A vasárnapi népgy
Sándor a töle megsz
séggel fejtegette ki új
ságot szolgáltatott e
ra, hogy Vaida előre
tervszerűséggel indít
galmat, amelynek cé
nak megerősítése és
ban a mérleg ingadoz
vára való billentése.
minden mondata a
fogásaira volt felépít
ben vajmi nehezen
igazság keresésének
A tömeghangulat és
felszítás és lángre
a beszéd minden kit
zatok, grafikonok és
röpködtek a levegőbe
Sándor is a vulgáris
elcsépelet eszközehez,
lyamodott. Ezekkel a
valósággal megdöbb
hallgatott.

Távol áll tőlünk a
csinyljlik a statisztik
lógia segédtudomány
ségét. A statisztika
modern társadalomt
még soha semmivel
ettek el, mint a sta
számok, bármily ob
gen gyakran megf
mögöttük az élet el
fornak össze orge
lítottá, amelynek
szasztotta a harcoss
szabad vadászta
mert ezekkel a holt
több zsonglőrösködé
övetni.
Csak egy példát
Lapi beszédéből. Eg